

Rapport om Handelshøjskolen i København

Dialogmøde den 1. juni 2010

**Universitets- og
Bygningsstyrelsen**

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

>

Billederne på forsiden er taget af
fotograf: Tao Lytzen

>

**Baggrundsmateriale om
Handelshøjskolen i København**
Dialogmøde den 1. juni 2010

Indhold

>

1. Indledning	6
2. Dagsorden	7
2.1 Dagsorden for dialogmøde med Handelshøjskolen i København og Universitets- og Bygningsstyrelsen	7
3. Status om Handelshøjskolen i København	8
3.1 Økonomiske resultater og personale	8
3.1.1 Universitetets økonomi	8
3.1.2 Opfølgning på universitetets årsrapport og udviklingskontrakt	9
3.1.4 Nøgletal for Handelshøjskolen i København	9
3.1.5 Videnskabeligt personale	11
3.1.6 Konklusion	12
3.2 Uddannelse	13
3.2.1 Antal studerende	13
3.2.2 Internationale studerende	13
3.2.3. Antal klagesager	14
3.2.3 Konklusion	15
3.3 Forskning	18
3.3.1 Midler til forskning	18
3.3.2 International rekruttering af personale	19
3.3.3 Konklusion	20
3.4 Vidensspredning	22
3.4.1 Åben- og deltidsuddannelse	22
3.4.2 Samarbejde med omverden	23
3.4.3 Samarbejde med professionshøjskoler	23
3.4.4 Konklusion	24
3.5 Bygninger	26
3.5.1 Status nybyggerier	26
3.5.2 Konklusion	27
4. Opfølgning på 50 % - målsætningen	28
4.1 Indledning	28
4.2 Studieaktiviteten på Handelshøjskolen i København	28
4.2.1 Søgning og optag	28
4.2.2 Tilgangen	29
4.2.3 Frafald og gennemførelse	29
4.2.4 Fuldførte	30
4.2.5 Fuldførelsesalder	31
4.2.6 Studietid og studieeffektivitet	31
4.2.7 Social arv	32
4.3 Handelshøjskolen i Københavns bidrag til opnåelse af 50 % - målsætningen	33
4.4 Udvikling i antallet af ph.d.-studerende	33
4.5 Konklusion	35
5. Kvalitet i uddannelserne	37
5.1 Kvalitetsarbejdet på Handelshøjskolen i København	37

5.2 Universitetspædagogiske initiativer på Handelshøjskolen i København	38
5.2.1 Pædagogiske principper	38
5.2.2 Kvalitet i undervisningen	38
5.2.3 Udvikling af lærings- og undervisningsstile	38
5.2.4 Studieengagement og læringsudbytte	39
5.3 Oplydelse af informationsforpligtelse i henhold til Lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne	39
5.4 Udvikling af en kvalitetsorganisation på Handelshøjskolen i København	40
5.4.1 Udvikling af undervisningskvaliteten	40
5.4.2 Internationale akkrediteringer og nationale akkrediteringer	41
5.5 Konklusion	41
6. Opfølgning på evaluering 2009	43
6.1 Indledning	43
6.2 Høringssvar fra Handelshøjskolen i København	43
6.3 Konklusion	44
7. Administrationssystem	45
7.1 Indledning	45
7.2 Handelshøjskolens studieadministrative system primo 2008	45
7.3 Konklusion	45
8. Deltagerbetaling for deltidsuddannelse (trepartsaftalen)	47
8.1 Konklusion	48
9. Generelt – status fra Handelshøjskolen i København	50
10. Konklusion	51
Bilag 1-3	54
Bilag 1 – Opfølgning på universitetets årsrapport	54
Bilag 2 – Svar fra Handelshøjskolen i København	58
Bilag 3 - Status for HHK	62

---

1. Indledning

>

Universitets- og Bygningsstyrelsen (UBST) har afholdt et dialogmøde med hvert af landets otte universiteter i perioden november 2009 til juni 2010.

Tirsdag den 1. juni 2010 mødtes styrelsen med Handelshøjskolen i København (HHK).

Handelshøjskolen i København kaldes også Copenhagen Business School (CBS). I denne rapport bruger vi navnet Handelshøjskolen i København (HHK), da dette navn fremgår af universitetsloven og finansloven.

Denne rapport indeholder konklusionerne fra mødet og baggrundsinformation om universitetet, som er skrevet af Universitets- og Bygningsstyrelsen.

Rapporten er bygget op med en indledende status om Handelshøjskolen i København. Herefter følger baggrund for fem udvalgte emner og en samlet konklusion. I rapporten er tilføjet en generel status om Handelshøjskolen i København, bilag 3, som er udarbejdet af universitetet selv.

Materialet er offentliggjort på Universitets- og Bygningsstyrelsens hjemmeside ubst.dk.

Udgangspunktet for dialogmøderne er Universitets- og Bygningsstyrelsens tilsynsrapport fra efteråret 2008.

---

2. Dagsorden

>

2.1 Dagsorden for dialogmøde med Handelshøjskolen i København og Universitets- og Bygningsstyrelsen

Tid: Tirsdag den 1. juni 2010 kl. 10 - 13

Sted: Handelshøjskolen i København

	Dagsordenspunkt	Baggrundsmateriale
1	Velkomst v. HHK	
2	Introduktion v. UBST	
3	Status for HHK	Baggrund fra UBST
4	Opfølgning på 50 % - målsætningen	Baggrund fra UBST
5	Kvalitet i uddannelserne	Baggrund fra UBST
6	Opfølgning på evaluering 2009	Baggrund fra UBST
7	Administrationssystem	Baggrund fra UBST
8	Deltagerbetaling for deltidsuddannelse (trepartsaftalen)	Baggrund fra UBST
9	Generelt – status fra universitetet v. HHK	Baggrund fra HHK
10	Det videre forløb	
11	Eventuelt	

3. Status om Handelshøjskolen i København

>

I dette afsnit redegøres for Handelshøjskolen i Københavns status inden for økonomi og personale, uddannelse, forskning, vidensspredning og bygninger. Afsnittet anvender forskellige kilder, der har været tilgængelige for Universitets- og Bygningsstyrelsen, herunder Handelshøjskolen i Københavns årsrapport, udviklingskontrakt, Danmarks Statistik, Finansloven, statistik fra Danske Universiteter med flere. Hensigten er at tegne et overordnet billede af Handelshøjskolen i København.

3.1 Økonomiske resultater og personale

3.1.1 Universitetets økonomi

Tabel 3.1.1: 2006-2009-regnskabstal for HHK

(mio. kr.)	2006	2007	2008	2009
Indtægter i alt	859,4	952,9	995,3	1.124,9
Årets resultat	16,8	62,4	26,6	35,7
Resultatets andel af indtægter i alt	2 %	7 %	3 %	3 %
Egenkapital pr. 31/12	-2,6	109,8	136,4	172,1
Soliditetsgrad pr. 31/12	0 %	8 %	10 %	12 %
Likviditetsbeholdning pr. 31/12	141,2	191,2	128,3	150,3
Likviditetsgrad pr. 31/12	0,7	0,9	0,8	0,7

Kilde: HHK's årsrapporter 2006, 2007, 2008 og 2009.

Tabel 3.1.2: Indtægter i alt for alle universiteter i 2008

(mio. kr.)	KU	AU	SDU	RUC	AAU	HHK	DTU	ITU	I ALT
Indtægter i alt	6.413	4.770	2.059	654	1.685	995	3.500	163	20.239
Andel af samlede indtægter i sektoren	32 %	24 %	10 %	3 %	8 %	5 %	17 %	1 %	100 %

Kilde: Universiteternes årsrapporter 2008.

Tabel 3.1.3: Indtægter i alt for alle universiteter i 2009

(mio. kr.)	KU	AU	SDU	RUC	AAU	HHK	DTU	ITU	I ALT
Indtægter i alt	7.034	5.270	2.236	705	1.891	1.125	3.746	190	22.197
Andel af samlede indtægter i sektoren	32 %	24 %	10 %	3 %	8 %	5 %	17 %	1 %	100 %

Kilde: Universiteternes årsrapporter 2009.

Handelshøjskolen i København havde i 2008 et mindreforbrug på 26,6 mio. kr., svarende til 3 procent af omsætningen. Handelshøjskolen i København vurderede dette som et tilfredsstillende resultat. De anførte i årsrapporten for 2008, at universitetet med positive regnskabstal tre år i træk havde opnået en mere stabil økonomi, som i mindre omfang gav plads til strategiske satsninger og samtidig fungerede som økonomisk buffer mod uforudsete vanskeligheder.

Handelshøjskolen i Københavns egenkapital pr. 31/12 2008 udgjorde 136,4 mio. kr., og bestod primært af akkumuleret overført overskud og en statsforskrivning (50,0 mio. kr.) Soliditetsgraden udgjorde 10 procent, hvilket er udtryk for, at Handelshøjskolen i København har formået at vende underskuddet i 2005 på 12,3 mio. kr. og den heraf afledte negative egenkapital til en positiv økonomisk udvikling i de seneste år.

Handelshøjskolen i København havde likvide beholdninger på 128,3 mio. kr. pr. 31/12 2008. Likviditetsgraden udgjorde 0,8, hvilket betyder, at universitetets

>

omsætningsaktiver pr. 31/12 2008 kunne dække 80 procent af de kortfristede gældsforpligtelser. Der var således ikke umiddelbart risiko for, at universitetet ikke kunne indfri sine forpligtelser.

Handelshøjskolen i København anførte i årsrapporten for 2008, at bestyrelsen havde vedtaget et balancebudget for 2009. Handelshøjskolen i København fik dog i 2009 et overskud på 35,7 mio. kr. Handelshøjskolen i København anførte i årsrapporten for 2009, at resultatet er tilfredsstillende og større end forventet. Det skyldes hensyntagen til den beskedne egenkapital, hvorfor en række udviklingsmuligheder er blevet nedprioriteret, ligesom der er blevet udvist en stram styring af omkostninger m.m.

Universitets- og Bygningsstyrelsen har den 23. september 2009 sendt brev til Handelshøjskolen i København om opfølgning på Handelshøjskolen i Københavns årsrapport for 2008. Det er sket på baggrund af styrelsens gennemgang af Handelshøjskolen i Københavns årsrapport for 2008, institutionsrevisors protokollat samt Rigsrevisionens erklæring og beretning til bestyrelsen om årsrevision af 3. april 2009.

3.1.2 Opfølgning på universitetets årsrapport og udviklingskontrakt

En del af grundlaget for at drøfte dette punkt om økonomi og personale er brev af 23. september 2009 om opfølgning på universitetets årsrapport for 2008 samt svarbrev af 16. november 2009 fra Handelshøjskolen i København. Brevene er vedlagt som bilag 1 og 2.

3.1.4 Nøgletal for Handelshøjskolen i København

Tabel 3.1.4: Nøgletal vedr. bevillinger for HHK (2010-priser)

(mio. kr.)	2005	2006	2007	2008	2009
Uddannelsestilskud i alt	389	392	454	443	495
Forskning m.v.*	303	301	278	292	315
I alt institutionsbevilling fra UBST	692	693	732	735	810
<i>Indeks institutionsbevilling fra UBST</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>106</i>	<i>106</i>	<i>117</i>
Tilskudsfinansieret forskning **	59	70	80	98	107
<i>Indeks tilskudsfinansieret forskning</i>	<i>100</i>	<i>119</i>	<i>136</i>	<i>166</i>	<i>181</i>

Kilde: FL 2010 og TB 2009. For den tilskudsfinansierede forskning er opgørelse i 2009 baseret på budgettal.

* Tallet omfatter også 'øvrige formål'.

** Tilskudsfinansieret forskning omfatter tilskud fra forskningsrådssystemet, Grundforskningsfonden, EU m.fl.

>

Tabel 3.1.5: Nøgletal vedr. bevillinger for alle universiteter i 2010 (2010-priser)

(mio. kr.)	KU	AU	SDU	RUC	AAU	HHK	DTU	ITU	I ALT
Uddannelsestilskud i alt	1.652	1.259	650	295	727	505	497	72	5.657
Forskning m.v. *	3.032	1.723	813	268	691	309	1.435	82	8.353
I alt institutionsbevilling fra UBST	4.684	2.982	1.463	563	1.418	814	1.932	154	14.010
<i>Andel af samlet institutionsbevilling fra UBST</i>	<i>33 %</i>	<i>21 %</i>	<i>10 %</i>	<i>4 %</i>	<i>10 %</i>	<i>6 %</i>	<i>14 %</i>	<i>1 %</i>	<i>100 %</i>
Tilskudsfinansieret forskning **	1.158	1.476	415	100	363	119	1.114	19	4.764
<i>Andel af samlet tilskudsfinansieret forskning</i>	<i>24 %</i>	<i>31 %</i>	<i>9 %</i>	<i>2 %</i>	<i>8 %</i>	<i>2 %</i>	<i>23 %</i>	<i>0 %</i>	<i>100 %</i>

Kilde: FL 2010. For den tilskudsfinansierede forskning er opgørelse i 2009 og 2010 baseret på budgettal.

* Tallet omfatter også 'øvrige formål'.

**Tilskudsfinansieret forskning omfatter tilskud fra forskningsrådssystemet, Grundforskningsfonden, EU m.fl.

Handelshøjskolen i Københavns samlede tilskud fra Universitets- og Bygningsstyrelsen er siden 2005 steget væsentligt, svarende til i alt 17 procent fra 2005 til 2009. Fra 2008 til 2009 er der en stigning i bevillingerne på i alt 75 mio. kr. Stigningen omfatter en stigning i både forskningsbevillingerne og uddannelsesbevillingerne.

På TB 2010 (som ikke er indeholdt i oversigten) tildeles nye bevillinger til forskerskoler ligesom Handelshøjskolen i København også vil modtage en andel af præmieringspuljen, som er afsat med globaliseringsmidler med henblik på at fremme dansk deltagelse i internationalt forskningssamarbejde.

>

3.1.5 Videnskabeligt personale

Tabel 3.1.6: Bestand af videnskabeligt personale for 2. kvartal 2008 og 2. kvartal 2009 opgjort i årsværk efter stillingskategori

		2008		2009	
		Årsværk	Andel	Årsværk	Andel
HHK	Stillinger under adjunktiveau, på nær ph.d.	137,7	27,9 %	159,5	29,8 %
	heraf videnskabelige assistenter	18,7		28,5	
	heraf undervisningsassistenter	35,6		46,0	
	heraf eksterne lektorer	81,2		84,0	
	Adjunktiveau	77,0	15,6 %	78,0	14,6 %
	Lektorniveau	163,5	33,1 %	173,6	32,4 %
	Professorniveau	113,1	22,9 %	122,8	22,9 %
	heraf professor MSO	45,0		43,4	
	Særlige stillinger	2,0	0,4 %	2,0	0,4 %
	heraf studielektorer	2,0		2,0	
	I alt	493,3	100 %	539,9	100 %
Alle universiteter	Stillinger under adjunktiveau, på nær ph.d.	1.583,8	16,68 %	1.627,8	16,3 %
	heraf videnskabelige assistenter	788,4		877,8	
	heraf undervisningsassistenter	265,8		258,0	
	heraf eksterne lektorer	454,5		468,6	
	Adjunktiveau	2.082,2	21,93 %	2.345,5	23,5 %
	Lektorniveau	4.135,4	43,55 %	4.259,9	42,6 %
	Professorniveau	1.353,6	14,25 %	1.435,9	14,4 %
	heraf professor MSO	211,4		272,0	
	Særlige stillinger	340,9	3,59 %	329,9	3,3 %
	heraf studielektorer	73,7		77,4	
	I alt	9.495,9	100 %	9.999,0	100 %

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsen ud fra tal af Finansministeriet (ISOLA).

* ph.d.-tal indgår ikke.

Der er en markant højere andel af deltidslærere på Handelshøjskolen i København sammenlignet med det samlede billede for universiteterne (29,8% på HHK mod 16,3 % i sektoren). Tilsvarende er der en lavere andel af adjunkter på HHK. Andelen af adjunkter på Handelshøjskolen i København udgør 14,6 procent, og er væsentligt lavere end gennemsnittet for alle universiteterne samlet set, som er på 23,5 procent. Andelen af lektorer er 10 procentpoint lavere end gennemsnittet for universiteterne. Andelen af professorer er modsvarende over 8 procentpoint højere end gennemsnittet for universiteterne.

Tabel 3.1.7: Kønsoptdeling på bestand af videnskabeligt personale for 2. kvartal 2009 opgjort i årsværk efter stillingskategori

		Mænd	Kvinder	I alt	Andel af kvinder
Handelshøjskolen i København	Adjunktiveau	46,6	31,4	78,0	40,3 %
	Lektorniveau	111,9	61,7	173,6	35,5 %
	Professorniveau	98,8	24,0	122,8	19,5 %
Alle universiteter	Adjunktiveau	1.474,2	871,3	2.345,5	37,1 %
	Lektorniveau	3.066,3	1.193,7	4.259,9	28,0 %
	Professorniveau	1.229,4	206,5	1.435,9	14,4 %

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsen ud fra tal af Finansministeriet (ISOLA).

Der er en højere andel af kvinder i det videnskabelige personale ved Handelshøjskolen i København sammenlignet med det samlede billede for universiteterne.

3.1.6 Konklusion

Det er styrelsens overordnede vurdering, at Handelshøjskolen i København har en sund økonomi og at resultatet er tilfredsstillende. Resultatet for 2009 blev et overskud på knap 36 mio. kr., hvilket er lidt højere end forventet. Det positive resultat skyldes primært en forsigtig prognose, hvad angår den nye færdiggørelsesbonus.

Handelshøjskolen i Københavns samlede tilskud fra Universitets- og Bygningsstyrelsen er siden 2005 steget væsentligt, svarende til i alt 18 procent fra 2005 til 2010. Fra 2008 til 2009 er der en stigning i bevillingerne på i alt 75 mio. kr. Stigningen omfatter både øgede forskningsbevillinger og øgede uddannelsesbevillinger. Stigningen i uddannelsesmidler skyldes øget STÅ- produktion. Handelshøjskolen i København forventer en moderat vækst i aktiviteten på heltidsuddannelserne og deltidsuddannelse med tilhørende forøgede indtægter. Handelshøjskolen i København arbejder desuden for at hæve indtægten fra ekstern forskning.

Det har høj prioritet for Handelshøjskolen i København, at den økonomiske udvikling styres nøje, således at udgifter tilpasses indtægter. Handelshøjskolen i København lægger vægt på gode prognoseværktøjer, således at universitetet kan tilpasse aktiviteten i god tid.

Personale

Handelshøjskolen i København har en høj andel af deltidsansatte undervisere. Handelshøjskolen i København peger på, at det skyldes lave forskningsbevillinger, der betyder, at der ikke forskningsressourcer til at ansætte flere medarbejdere i de stillingskategorier, der indebærer forskning. Dette er et problem for den forskningsbaserede undervisning.

Handelshøjskolen i København har endvidere flere professorer end gennemsnittet for universiteterne, idet andelen af professorer på Handelshøjskolen i København er 22,9 procent, mens andelen af professorer på universiteterne samlet set er 14,4 procent. Dette skyldes især, at der inden for visse fag, f.eks. revision og finansiering, er et meget attraktivt jobmarked uden for universitetsverdenen – både i erhvervslivet og i udlandet. Derfor må universitetet tilbyde et professorat for at være et attraktivt alternativ til det private arbejdsmarked eller til udlandet.

Handelshøjskolen i København vil ikke slække på kvalitetskravene ved rekruttering og ofte vil det f.eks. være helt nødvendigt at tilbyde en professorstilling, hvis man vil tiltrække udenlandske senioransøgere.

Handelshøjskolen i København har også taget utraditionelle metoder i brug til rekruttering, f.eks. rekruttering på amerikanske konferencer. I disse tilfælde kan de danske regler godt være en udfordring. Det gælder f.eks. muligheden for at lave aftale om ansættelse og aflønning på en jobbørs, ligesom mulighederne for at tilbyde konkurrencedygtige vilkår i forbindelse med eksempelvis flytning og til ægtefæller er begrænsede.

Handelshøjskolen i København har gennemført en analyse af forventet aldersbetinget fratrædelse både for at vurdere bemandsingssituationen og som forberedelse på afskaffelse af 70 års reglen.

>

Det er ambitionen at sikre en reguleret fratrædelse og en mere aktiv seniorpolitik, men Handelshøjskolen i København vurderer, at universitetet ikke har et generelt ”pukkelproblem”.

Kvindernes andel af det videnskabelige personale på Handelshøjskolen i København ligger over gennemsnittet for sektoren. Alligevel finder Handelshøjskolen i København ikke resultatet godt nok, og universitetet vil udnytte det potentiale, der er blandt kvindelige forskningstalenter bedre. Der er iværksat en kampagne, hvor der bl.a. er afholdt debatmøder for at indhente idéer og erfaringer. Handelshøjskolen i København forventer snarest at udarbejde en egentlig handlingsplan for området.

3.2 Uddannelse

3.2.1 Antal studerende

I 2008 var der 12.256 studerende på Handelshøjskolen i København. Antallet af studerende steg lidt mere end landsgennemsnittet fra 2006 til 2008. Handelshøjskolen i København har 11 procent af de studerende, og samfundsvidenskab er universitetets største hovedområde.

Tabel 3.2.1: Antal studerende på HHK fordelt på hovedområder, 2006-2008

	2006	2007	2008
Humaniora	2.305	2.382	2.282
Samfundsvidenskab	9.504	9.789	9.974
I alt uden MVU	11.809	12.171	12.256
<i>Indeks</i>	<i>100</i>	<i>103</i>	<i>104</i>
Alle universiteter	109.297	111.752	111.954
<i>Indeks</i>	<i>100</i>	<i>102</i>	<i>102</i>

Kilde: Beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Anm.: Antallet er pr. 1. oktober. Tallene omfatter uddannelser, der hører under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Tabel 3.2.2 Antal studerende på universiteterne i 2008 fordelt på universiteter og universiteternes andel af universitetsstuderende

	AAU	AU	DTU	HHK	ITU	KU	RUC	SDU	I alt
Antal studerende 2008	9.756	28.963	4.290	12.256	957	35.765	7.478	12.489	111.954
Andel af universitetsstuderende	9 %	26 %	4 %	11 %	1 %	32 %	7 %	11 %	100 %

Kilde: Beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Anm.: Bestanden er pr. 1. oktober. Tallene omfatter uddannelser, der hører under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

3.2.2 Internationale studerende

I 2008 var der 778 internationale studerende på en hel bachelor- eller kandidatuddannelse på Handelshøjskolen i København. Det er en stigning på 16 procent siden 2006, hvor der var 672. Denne tendens er modsat tendensen på landsplan, hvor der i samme periode har været et fald på 8 procent. Ca. 16 procent af de internationale studerende på en hel bachelor- eller kandidatuddannelse på de danske universiteter i 2008 studerede på Handelshøjskolen i København. Universitetet har altså en større andel af de internationale studerende end af de studerende samlet set.

Tabel 3.2.3: Internationale bachelor- og kandidatstuderende på en hel uddannelse på HHK

	2006	2007	2008
--	------	------	------

>

Humaniora	26	22	25
Samfundsvidenskab	646	721	753
I alt	672	743	778
Alle universiteter	5.157	5.037	4.732

Kilde: Beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik.
Anm.: Tallene dækker over udlændinge, som er kommet til Danmark for at studere, og inkluderer derfor ikke udenlandske statsborgere, som har boet fast i Danmark forud for deres optag på universitetet.

920 studerende fra Handelshøjskolen i København tog på studieophold i udlandet i studieåret 2007/08. Det tal steg til 983 studerende på studieophold i udlandet i 2008/2009. Det er i begge år ca. 25 procent af danske universitetsstuderende på studieophold i udlandet.

Samtidig modtog Handelshøjskolen i København 1.036 studerende på studieophold i 2007/2008 og 1.029 studerende på studieophold i 2008/2009. Det er ca. 20-21 procent af de studerende på studieophold, som universiteterne modtog. Balancen er forbedret, idet der var en stigning i antallet af udgående studerende på studieophold fra 2007/2008 til 2008/2009, mens antallet af indgående studerende var nogenlunde konstant.

Tabel 3.2.4: Antal studerende på studieophold i 2007/08, der hhv. tager på studieophold fra danske universiteter i udlandet og tager på studieophold på danske universiteter

	Udgående		Indgående	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Københavns Universitet	984	27 %	1.471	29 %
Handelshøjskolen i København	920	25 %	1.036	21 %
Aarhus Universitet	790	21 %	950	19 %
Aalborg Universitet	353	10 %	500	10 %
Syddansk Universitet	293	8 %	304	6 %
Roskilde Universitet	171	5 %	182	4 %
Danmarks Tekniske Universitet	162	4 %	560	11 %
IT-Universitetet	5	0 %	10	0 %
I alt	3.678	100 %	5.013	100 %

Kilde: Styrelsen for International Uddannelse.

Tabel 3.2.5: Antal studerende på studieophold i 2008/09, der hhv. tager på studieophold fra danske universiteter i udlandet og tager på studieophold på danske universiteter

	Udgående		Indgående	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Københavns Universitet	1.040	27 %	1.690	32 %
Handelshøjskolen i København	983	25 %	1.029	20 %
Aarhus Universitet	802	21 %	1.072	20 %
Aalborg Universitet	323	8 %	464	9 %
Syddansk Universitet	261	7 %	260	5 %
Roskilde Universitet	238	6 %	207	4 %
Danmarks Tekniske Universitet	224	6 %	502	10 %
IT-Universitetet	4	0 %	10	0 %
I alt	3.875	100 %	5.234	100 %

Kilde: Styrelsen for International Uddannelse.

Anm.: Tallene inkluderer kun uddannelser under Videnskabsministeriets ressort.

3.2.3. Antal klagesager

Universitets- og Bygningsstyrelsen modtog i 2009 i alt 20 klagesager fra studerende Handelshøjskolen i København. Styrelsen har i 2010 frem til ultimo april modtaget 4 klagesager fra studerende på Handelshøjskolen i København.

>

Tabel 3.2.6: Antal klagesager herunder tilsynssager og dispensationssager

	2006	2007	2008	2009
Handelshøjskolen i København	10	18	21	20
Alle universiteter	104	157	171	135

Kilde: Beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af egne data for indkomne sager.

Over den målte periode (2006-2009) udgør klagesagerne fra Handelshøjskolen i København 12 procent af alle klagesager fra universitetsstuderende. I 2009 udgør antallet af klagesager på Handelshøjskolen i København 14,8 procent af alle klagesager fra universitetsstuderende. Antallet af klagesager steg markant fra 2006 til 2008. Stigningen er i overensstemmelse med udviklingen på universiteterne generelt og kan skyldes, at antallet af studerende generelt på bachelor- og kandidatuddannelser var stigende i disse år.

De studerende på Handelshøjskolen i København udgør tilsvarende 11 procent af de universitetsstuderende.

3.2.3 Konklusion

Afsnit 3.2 Uddannelse omhandler *antal studerende og internationale studerende*. I forbindelse med kapitel 4 om 50 %-målsætningen behandles uddannelsesområdet mere indgående.

Antallet af studerende steg lidt mere på Handelshøjskolen i København end landsgennemsnittet fra 2006-2008.

Antallet af internationale studerende på en hel bachelor- eller kandidatuddannelse på Handelshøjskolen i København i 2008 var 778 internationale studerende på. Det er en stigning på 16 procent siden 2006, hvor der i samme periode har været et fald på landsplan. Handelshøjskolen i København tiltrækker således et stort antal udenlandske studerende til de ordinære uddannelser. De studerende kommer især fra EU-landene.

En af forudsætningerne for, at Handelshøjskolen i København kan skabe værdi til det danske samfund, er et omfattende internationalt samarbejde. Handelshøjskolen i København har opbygget et stort antal kontakter og aftaler med de bedste universiteter og business schools i verden. Dette har givet Handelshøjskolen i København et godt "brand" som universitetet hele tiden søger at styrke og vedligeholde via forskning, netværk, akkreditering etc.

920 studerende fra Handelshøjskolen i København tog på studieophold i udlandet i studieåret 2007/08. Det tal steg til 983 studerende på studieophold i udlandet i 2008/2009. Samtidig modtog Handelshøjskolen i København 1.036 studerende på studieophold i 2007/2008 og 1029 studerende på studieophold i 2008/2009.

Balancen er forbedret, idet der var en stigning i antallet af udgående studerende på studieophold fra 2007/2008 til 2008/2009, mens antallet af indgående studerende var nogenlunde konstant. Handelshøjskolen i København har således nogenlunde balance mellem indgående og udgående udvekslingsstuderende. De fleste studerende på Handelshøjskolen i København vil gerne på studieophold i udlandet, og de gode muligheder for at få opfyldt dette ønske, spiller formodentlig en rolle for Handelshøjskolen i Københavns popularitet blandt de unge.

>

Handelshøjskolen i København indgår i stigende omfang i uddannelsessamarbejder med andre universiteter. Universitetet oplever, at de danske regler kan være en barriere herfor, og efterhånden som flere europæiske lande indfører betaling bliver de danske betalingsregler ligeledes en hindring

Handelshøjskolen i København arbejder løbende med at udvikle internationaliseringen. Blandt andet arbejder universitetet med, at internationaliseringen skal øge den faglige kvalitet i uddannelsen. F.eks. forsøger man i Business Language and Culture (SPRØK) at bruge de studerendes kulturelle erfaringer fra udlandsophold i et undervisningsforløb mere aktivt, når de studerende kommer hjem.

>

Klagesager

Andelen af klagesager er lidt højere på Handelshøjskolen i København i forhold til andelen af studerende. Handelshøjskolen i København har i 2009 omorganiseret behandling af klagesager, og forventer som følge heraf, at sagsbehandlingen forbedres.

3.3 Forskning

3.3.1 Midler til forskning

Basismidlerne til Handelshøjskolen i København er mellem 2005 og 2009 steget med 3,5 procent. Basismidlerne til universiteterne er samlet steget med 23 procent.

Tabel 3.3.1: Udvikling i universiteternes basismidler til forskning, mio. kr. (2010-priser)

(Mio. kr.)	2005	2006	2007	2008	2009	
					<i>Kr.</i>	<i>Andel</i>
Københavns Universitet	2.050	2.086	2.238	2.319	2.489	34 %
Aarhus Universitet	1.312	1.295	1.375	1.456	1.617	22 %
Syddansk Universitet	558	555	587	622	697	10 %
Roskilde Universitet	211	206	213	215	232	3 %
Aalborg Universitet	472	469	502	543	606	8 %
Handelshøjskolen i København	229	217	205	217	237	3 %
Danmarks Tekniske Universitet	1.056	1.101	1.155	1.243	1.349	19 %
IT-Universitetet i København	80	81	74	77	92	1 %
I alt	5.968	6.010	6.349	6.692	7.319	100 %
<i>Indeks</i>	<i>100</i>	<i>101</i>	<i>106</i>	<i>112</i>	<i>123</i>	

Kilde: FL 2010 og TB 2009.

De eksterne midler til tilskudsfinansieret virksomhed til Handelshøjskolen i København udgør to procent af de samlede eksterne midler til tilskudsfinansieret virksomhed på universiteterne. Handelshøjskolen tiltrækker flest midler fra danske kilder – både offentlige og private danske kilder.

Tabel 3.3.2: Eksterne midler til tilskudsfinansieret virksomhed, 2008, i tusind kr.

	Danske offentlige kilder	Danske private kilder	EU-midler	Øvrige midler fra udlandet	I alt	
					<i>Andel i kr.</i>	<i>Procent</i>
Københavns Universitet	788.262	356.046	91.694	64.490	1.300.492	29 %
Aarhus Universitet	816.216	295.700	80.944	90.538	1.283.398	29 %
Syddansk Universitet	216.303	139.575	34.293	16.872	407.043	9 %
Roskilde Universitet	76.331	7.290	9.719	2.110	95.450	2 %
Aalborg Universitet	163.714	62.385	34.101	18.840	279.040	6 %
Danmarks Tekniske Universitet	448.051	231.815	180.868	88.873	949.607	21 %
Handelshøjskolen i København	56.888	27.551	7.686	616	92.741	2 %
IT-Universitetet	13.924	783	338	49	15.094	0 %
Universiteterne i alt	2.579.689	1.121.144	439.643	282.388	4.422.864	100 %

Kilde: Danske Universiteter.

>

I alt har Handelshøjskolen i København haft en stigning i de samlede eksterne midler mellem 2007 og 2008 på 28 procent. Der er dog sket et fald i de eksterne midler fra EU og øvrige udenlandske kilder.

Tabel 3.3.3: Eksterne midler til tilskudsfinansieret virksomhed, 2006- 2008, i tusind kr.

		2006	2007	2008	Ændring 2007-2008
HHK	Danske offentlige kilder	32.656	39.683	56.888	43 %
	Danske private kilder	23.514	23.395	27.551	18 %
	EU	4.533	8.701	7.686	-12 %
	Øvrige udenlandske kilder	530	685	616	-10 %
	I alt	61.233	72.464	92.701	28 %
Alle universiteter	Danske offentlige kilder	1.454.426	2.108.562	2.579.689	22 %
	Danske private kilder	715.645	842.778	1.121.144	33 %
	EU	303.748	468.102	439.643	-6 %
	Øvrige udenlandske kilder	152.542	252.280	282.388	12 %
	I alt	2.626.361	3.671.722	4.422.864	20 %

Kilde: Danske Universiteter.

Anm.: For 2006 er de senere indfusede sektorforskningsinstitutioner ikke medtaget.

Handelshøjskolen i København har i sin årsrapport opstillet mål for eksterne forskningsbevillinger. Handelshøjskolen har i 2009 opfyldt alle mål i udviklingskontrakten vedrørende eksterne forskningsbevillinger.

Tabel 3.3.4: Mål og resultater for tiltrækning af eksterne forskningsbevillinger, Handelshøjskolen i København, i tusind kr.

	2006	2007	2008	2009	2010
Forskningsbevillinger fra private/ikke-offentlige kilder					
Mål			25.245	26.447	27.649
Resultat	24.043	20.902	25.208	26.780	
Forskningsbevillinger fra danske offentlige kilder					
Mål			34.288	35.922	37.554
Resultat	32.656	42.862	59.848	61.486	
Forskningsbevillinger fra EU					
Mål			4.759	4.986	5.213
Resultat	4.533	8.700	7.686	5.872	

Kilde: Handelshøjskolens årsrapport 2009.

Anm.: Der er kun tilføjet mål fra den aktuelle udviklingskontrakt for 2008-2010.

Anm.: Opgørelsen viser det faktiske forbrug (aktiviteter på de pågældende områder).

3.3.2 International rekruttering af personale

Ved 6 procent af ansættelserne af videnskabeligt personale på Handelshøjskolen i København i 2004-2006 blev stillingen besat med en person, som umiddelbart før var ansat i udlandet. På universiteterne samlet set var det tilfældet i 12 procent af ansættelserne.

Tabel 3.3.5: Ansættelser af videnskabeligt personale 2004-2006, hvor den ansatte umiddelbart før ansættelsen var ansat i udlandet og andel af de samlede ansættelser

	Professor		Lektor		Adjunkt		I alt	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
HHK	1	3 %	3	7 %	3	7 %	7	6 %
Alle universiteter	32	9 %	90	12 %	91	14 %	213	12 %

Kilde: Fornyelse i forskerstab. Forskerpersonale og forskerrekuttering på danske universiteter 2004-2006, Bertel Ståhle, UNI-C.

>

Tallene i ovenstående tabel stammer fra 2005-2006, og afspejler således ikke det aktuelle billede på Handelshøjskolen i København.

Handelshøjskolen i København har opgjort antallet af ansættelser af videnskabeligt personale, hvor den ansatte har andet statsborgerskab end dansk. Dette er en bredere opgørelsesmetode end den, der er anvendt i tabellen ovenfor.

Handelshøjskolen i Københavns opgørelse viser, at der fra 2007 til 2008 har været en stigning i antallet af ansatte med et andet statsborgerskab end dansk i alle stillingskategorier.

Tablet 3.3.6: Antallet af ansatte, der har andet statsborgerskab end dansk i ordinære VIP stillinger og ph.d.

	2004	2005	2006	2007	2008
Professorer (inkl. MSO)	8	11	16	18	21
Lektorer	16	18	19	18	27
Adjunkt/post doc.	14	15	25	30	34
Ph.d.	15	18	18	18	30

Kilde: Handelshøjskolen i Københavns HR system.

3.3.3 Konklusion

Basismidlerne til Handelshøjskolen i København er mellem 2005 og 2009 steget med 3 procent. Basismidlerne til universiteterne er samlet steget med 23 procent.

Universitetet fremhæver, at Handelshøjskolen i København som det eneste universitet har haft en stort set uændret tildeling af basismidler til forskning de senere år.

Handelshøjskolen i København oplyser, at universitetet ser et akut behov for omfordeling af forskningsmidlerne. Universitetet peger på, at en udbredelse af modellen til fordeling af basismidler efter resultater til at omfatte samtlige basismidler ville give Handelshøjskolen i København en væsentlig større andel af forskningsmidlerne end universitetet har i dag.

Rekruttering

Antallet af ansatte, internationale forskere på Handelshøjskolen i København er steget i perioden 2004-2008 ifølge universitetets egen opgørelse.

Handelshøjskolen i København oplyser, at universitetet prioriterer at rekruttere de bedste forskere. Universitetet har fra 2008-2009 sat øget fokus på rekruttering af stærke internationale kompetencer. Dette understøtter Handelshøjskolen i Københavns karakter af international business school, idet universitetet har mange udenlandske studerende og engelsk som ét af to hovedsprog.

Tre institutter på universitetet har i 2009 bl.a. rekrutteret på det amerikanske jobmarked, og Handelshøjskolen i Københavns HR Services har i 2009 iværksat yderligere initiativer for integration af udenlandske akademiske medarbejdere. Universitetet fremhæver, at det har givet gode resultater.

Som et led i rekruttering og fastholdelse af internationale forskere stiller HHK ca. 35 lejligheder til rådighed for gæsteprofessorer mv.

>

Universitetet rekrutterer også i stigende grad ph.d.-studerende internationalt. Handelshøjskolen i København oplyser, at universitetet pt. har 44 udenlandske ph.d.-studerende ud af i alt 197. I efteråret 2009 resulterede et åbent opslag i 230 ansøgninger fra hele verden.

Eksterne forskningsmidler

Handelshøjskolen i København har haft en stigning i de samlede eksterne midler mellem 2007 og 2008 på 28 procent. Der er dog sket et fald i de eksterne midler fra EU og øvrige udenlandske kilder.

Handelshøjskolen i København har i sin årsrapport opstillet mål for eksterne forskningsbevillinger. Handelshøjskolen har i 2009 opfyldt alle mål i udviklingskontrakten vedrørende eksterne forskningsbevillinger.

I 2008 hjemtog Handelshøjskolen i København 2 procent af de samlede eksterne forskningsmidler til universiteterne. Mulighederne for at øge andelen af eksterne forskningsmidler blev drøftet på dialogmødet. Handelshøjskolen i København er optaget af at finde alternative modeller til at skaffe flere forskningsmidler.

Universitetet oplyser, at udviklingen i de eksterne forskningsmidler er positiv.

For de danske offentlige kilder har Handelshøjskolen i København de seneste år styrket sine interne procedurer til kvalitetssikring af ansøgningerne. Universitetet vil fortsat arbejde for at forbedre succesraten ved fortsat øget fokus på at styrke ansøgningskvaliteten.

Handelshøjskolen i København ønsker at styrke sin indsats i forhold til Det Strategiske Forskningsråd. Da de politiske prioriteringer af strategisk forskning primært er rettet mod de naturvidenskabelige og tekniske videnskaber vil en styrket HHK-indsats bl.a. skulle sikres gennem dels øget samarbejde med andre danske forskningsinstitutioner, dels mere tværvideenskabeligt samarbejde med natur/teknik-områderne. De tematiske prioriteringer i 2010 giver oplagte faglige muligheder for, at universitetets forskere kan bidrage til flere tværvideenskabelige initiativer. Universitetet har i 2010 indsendt flere ansøgninger, hvor universitetet er hovedansøger, ligesom universitetet i 2010 har gjort en særlig indsats for at deltage i ansøgninger fra andre universiteter.

Universitetet fremhæver, at det er en udfordring, at der er en begrænset repræsentation fra Humaniora og Samfundsfag i Det Strategiske Forskningsråds bestyrelse og flere programkomiteer.

Antal ansøgninger om EU-midler med HHK-deltagelse er fra 2007 til 2009 forøget fra 18 til 47, og omfanget af opnåede bevillinger er i perioden øget fra 1,9 mio. kr. til 16,9 mio. kr. Bevillingerne indtægtsføres efterhånden som de anvendes. De vil derfor først vise sig på regnskabet de kommende år, hvorfor nedenstående regnskabstal for 2009 er lavere.

Udviklingen i universitetets hjemtag af EU-midler, opgjort som faktisk forbrug, har varieret de seneste år. Omfanget af opnåede EU-bevillinger er i perioden 2006-2008 øget fra 4,5 mio. kr. til 7,7 mio. kr. I 2007 opnåede Handelshøjskolen i København 8,7 mio. kr., hvilket altså faldt til 7,7 mio. kr. i 2008. Ifølge Handelshøjskolen i

---

>

Københavns årsrapport for 2009 faldt de opnåede midler yderligere til 5,9 mio. kr. i 2009. Faldet skyldes, at EU-tilskud til uddannelsesprojekter ikke er medtaget i 2009.

På EU-området har Handelshøjskolen i København i 2008/2009 oprettet to særlige support-enheder:

- én enhed, der rådgiver forskningsmiljøerne om programmuligheder, partner search, udarbejdelse af ansøgninger etc.
- én enhed, der bistår forskningsmiljøerne i administrationen af hjemtagne EU-bevillinger

Handelshøjskolen i København har for perioden 2009-2011 engageret et britisk konsulentfirma ”PERA” til at bistå med at skaffe EU-midler til de såkaldte World Class Research Environments.

Endelig indgår EU’s fremtidige forskningsmæssige prioriteringer i diskussionen i Handelshøjskolen i Københavns interne strategiproces med hensyn til, hvordan HHK dels kan styrke sin europæiske profil, dels kan bidrage yderligere til at løse store samfundsmæssige udfordringer (Grand Challenges).

Handelshøjskolen i Københavns rutiner på EU-området er uofficielt fremhævet som best practice i forbindelse med Forsknings- og Innovationsstyrelsens evaluering af universiteternes EU-indsats (Evaluation of Danish Participation in the 6th and 7th framework programmes, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, 2010)

3.4 Videnspredning

3.4.1 Åben- og deltidsuddannelse

Handelshøjskolen i Københavns aktiviteter i åben- og deltidsuddannelse bestod i 2008 af: 6.189 betalende studerende, 1.456 årsstuderende og 626 studerende, der havde gjort en master- eller diplomuddannelse færdig, *jf. tabel 3.4.2.*

Ser man på den samlede udvikling i universitetssektoren fra 2005 til 2008 har der på Handelshøjskolen i København været en stigning på 86 procent i antal betalende studerende mod en stigning på 30 procent i universitetssektoren som helhed. Der har været et fald i antal årsstuderende på Handelshøjskolen i København på 13 procent, mens faldet på universiteterne samlet set var på 10 procent. I forhold til udviklingen i antal studerende, der har gjort en master- eller diplomuddannelse færdig, er der en stigning på 11 procent i sektoren som helhed. På Handelshøjskolen i København er denne aktivitet faldet med 11 procent.

>

Tabel 3.4.1: Antal studerende i deltids- og åbenuddannelse 2005-2008

		2005	2006	2007	2008	Udv. 2005-2008
Handelshøjskolen i København	Antal betalende studerende	3.323	4.812	5.279	6.189	86 %
	Antal årsstuderende	1.672	1.565	1.523	1.456	-13 %
	Antal færdiguddannede på hele uddannelser (master og diplom)	706	745	754	626	-11 %
Alle universiteter	Antal betalende studerende	18.276	21.048	22.420	23.724	30 %
	Antal årsstuderende	6.339	5.629	6.022	5.715	-10 %
	Antal færdiguddannede på hele uddannelser (master og diplom)	2.426	2.420	2.501	2.690	11 %

Kilde: Danske Universiteters Statistiske Beredskab 2005-2008 - tabel F.6.1-F.6.3.

Handelshøjskolen i Københavns andel af danske universiteters deltidsuddannelsesaktiviteter, *jf. tabel 3.4.2* ligger med en andel på mellem 23 procent og 26 procent i 2008. Dette er langt over HHK's andel af heltidsuddannelser (bachelor og kandidat), som udgør ca. 10 procent af den samlede aktivitet på danske universiteter.

Tabel 3.4.2: HHK's andel af danske universiteters samlede antal studerende i åben- og deltidsuddannelse 2005-2008

		2005	2006	2007	2008
Handelshøjskolen i København	Antal betalende studerende	18,2 %	22,9 %	23,5 %	26,1 %
	Antal årsstuderende	26,4 %	27,8 %	25,3 %	25,5 %
	Antal færdiguddannede på hele uddannelser (master og diplom)	29,1 %	30,8 %	30,1 %	23,3 %

Kilde: Beregninger foretaget af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data i tabel 3.4.2.

3.4.2 Samarbejde med omverden

Forsknings- og Innovationsstyrelsens årlige kommericaliseringsstatistik indeholder data for patentaktive offentlige forskningsinstitutioner. Det vil sige institutioner, som er omfattet af lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner, og som i praksis udfører aktiviteter efter denne lov. Institutioner, som alene driver forskning inden for humaniora eller samfundsvidenskab, er dermed ikke omfattet af statistikken. Derfor er Handelshøjskolen i København ikke med i den statistik, der for de andre universiteter beskriver kommericaliseringsaktiviteterne.

3.4.3 Samarbejde med professionshøjskoler

I Handelshøjskolen i Københavns udviklingskontrakt for perioden 2008-2010 indgår aktiviteter gennemført i samarbejde med professionshøjskolerne. I perioden vil Handelshøjskolen i København indgå tre samarbejdsaftaler med københavnske CVU'er.

I årsrapporten 2008 afrapporterer Handelshøjskolen i København, at der er indgået to aftaler med Erhvervsakademi Nord (som dækker tidligere CVU Lyngby og Hillerød) og én aftale med det nye Erhvervsakademi, som har deltagelse af Niels Brock, Erhvervsskolen Nordsjælland, Hotel- og Restaurantskolen og Handelsskolen København Nord.

3.4.4 Konklusion

En væsentlig del af Handelshøjskolen i Københavns videnspredning foregår gennem (efter)uddannelse.

Udviklingen for deltids- og åben uddannelse har ikke fulgt udviklingen for universitetssektoren som helhed. Hvor der på Handelshøjskolen i København fra 2005-2008 har været en markant stigning i antal betalende studerende, er tallet faldet i universitetssektoren som helhed. Omvendt har der på Handelshøjskolen været et fald i antal studerende, der har gjort en master- eller diplomuddannelse færdig, mens sektoren har oplevet en stigning. Hvad angår antal årsstuderende har Handelshøjskolen i København sammen med universitetssektoren oplevet et fald.

Handelshøjskolen i København har de seneste år oplevet en svagt vigende interesse især for HD uddannelser. Universitetet oplyser, at det formodentlig skyldes, at markedet er presset, ligesom de undervisningsministerielle rammer ikke altid gør det nemt at forklare den særlige Handelshøjskole profil HD uddannelserne har.

Handelshøjskolen i København erkender dog, at udviklingen og markedsføringen af HD studiet ikke har været optimal. Handelshøjskolen i København har derfor netop gennemført en reorganisering af deltidsområdet, hvor visse uddannelser fremover udbydes sammen med SIMI (se nedenfor) mens ansvaret for alle øvrige uddannelser er samlet hos uddannelsesdekanen Reorganiseringen vil give grundlag for, at universitetet i højere grad kan udnytte det potentiale, Handelshøjskolen i København mener der er i HD.

Universitetet fremhæver, at HD-uddannelsen har en væsentlig betydning for samfundet. Medarbejdere i mindre virksomheder og medarbejdere der ikke er topchefer, kan ikke bruge flere hundrede tusinde kroner på en efter- eller lederuddannelse. For dem er HD en hel nødvendig mulighed. Denne slags virksomheder og medarbejdere er der langt flest af i Danmark, og universitetet forventer derfor at kunne øge indsatsen overfor denne målgruppe.

Handelshøjskolen i København har i 2010 besluttet et samarbejde med SIMI, Scandinavian International Management Institute. Der er stiftet en fond til formålet, der skal varetage en række opgaver i samarbejde med Handelshøjskolen i København. Det drejer sig om degree programmer (MBA og EMBA), executive education (non degree) og HHK's full time MBA. Det formelle udbud og det akademiske ansvar er fortsat placeret hos HHK.

Handelshøjskolen i København har samarbejdsaftaler med to professionshøjskoler, henholdsvis Erhvervsakademi Nord (som dækker tidligere CVU Lyngby og Hillerød) og det nye Erhvervsakademi, som har deltagelse af Niels Brock, Erhvervsskolen Nordsjælland, Hotel- og Restaurantskolen og Handelsskolen København Nord.

Videnspredning i øvrigt

Inden for kommerialisering og videnspredning i øvrigt er det tydeligt, at HHK udelukkende driver forskning inden for de humanistiske og samfundsvidenskabelige områder. Derfor er Handelshøjskolen i København ikke med i Forsknings- og Innovationsstyrelsens årlige kommerialiseringstatistik, der omfatter patentaktive forskningsinstitutioner. Universitetet oplyser, at der på Handelshøjskolen i

---

>

Københavns forskningsområder sker en kommerciel udnyttelse af forskningsresultater, men at denne udnyttelse ofte har karakter af uformelle samarbejder og netværk.

Handelshøjskolen i København oplyser, at universitetet opprioriterer indsatsen på dette område ved at synliggøre og styrke den kommercielle udnyttelse af forskningen. Det vil indgå i det igangværende strategiarbejde at udvikle strategiske satsninger og prioriteringer, der skal øge Handelshøjskolen i Københavns indtægter fra kommercialisering.

Handelshøjskolen i København har igangsat et internt arbejde omkring sponsorater/donationer, hvori der blandt andet indgår en vurdering af mulighederne for at øge indtægterne fra kommercialisering. Handelshøjskolen i København deltager desuden i arbejdsgrupper og tænketanke i DEA-regi, f.eks. Human Research Hub initiativet, der skal bringe humanistisk forskning og erhvervslivet tættere sammen.

Handelshøjskolen i København planlægger en fornyelse og styrkelse af Corporate Partnership-programmet, som har til formål at udvikle tætte relationer til erhvervslivet og offentlige partnere. I den forbindelse ser universitetet også på mulighederne for at styrke kommercialiseringen af Handelshøjskolen i Københavns videnprodukter.

3.5 Bygninger

Handelshøjskolen i København står uden for SEA-ordningen, idet Handelshøjskolen i København ejede sine bygninger før SEA-ordningens indførelse.

Handelshøjskolen i Københavns bygninger er hovedsageligt lokaliseret ved de tre tyngdepunkter på henholdsvis Solbjerg Plads, Dalgas Have og Porcelæns Haven.

Handelshøjskolen i København ejer blandt andet hovedbygningen på Solbjerg Plads på 34.000 m², Kilen på 10.000 m², som blev indviet i 2006, bygningen på Howitzvej 60, som udgør ca. 2.700 m² samt villaerne på Steen Blichers Vej 22 og Porcelæns Haven 7, som Handelshøjskolen i København købte 1. januar 2009. HHK ejer desuden Howitzvej 11-13, samt Porcelæns Haven 22 (Råvarebygningen). JEUDAN A/S ejer bygningen i Dalgas Have, mens de lejede bygninger i Porcelæns Haven er ejet af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse (FUHU).

Handelshøjskolen i Københavns bruttoareal udgør ca. 110.000 m². Handelshøjskolen i København er meget opmærksom på at kunne tilbyde gode faciliteter til de studerende og ansatte.

Handelshøjskolen i København planlægger at erhverve:

- Porcelæns Haven nr. 16 og nr. 24 fra 1. september 2014
- Porcelæns Haven nr. 18 og nr. 20 fra 1. oktober 2015
- Porcelæns Haven nr. 26 fra 1. januar 2016

Den forventede samlede købspris for bygningerne er 466 mio. kr.

3.5.1 Status nybyggerier

Handelshøjskolen i København vil udarbejde en ny strategi for udvikling af campus, når den overordnede strategi for Handelshøjskolen i København er på plads i efteråret 2010. Dermed er de tidligere planlagte projekter Executive Center, Studenterhus og Internationalt kollegium på campus de facto stillet i bero.

I mellemtiden gennemføres en omfattende kapacitetsanalyse, mens behovsanalysen må afvente strategiafklaringen.

Der er et meget stort erkendt behov for forbedret kapacitet til digitale eksaminer og studiepladser til studerende. Derfor forudses det, at disse faciliteter vil blive prioriteret.

Aktuelt udvikles et projekt om udnyttelse af vandtårnet på Solbjerg Campus. Vandtårnet er ganske specielt og fredet, og det er sandsynligvis egnet som ramme for forskning i innovation.

Handelshøjskolen i København forhandler med Frederiksberg Kommune og Metroselskabet om at erhverve ubenyttet byggeret omkring Fasanplads Station med henblik på evt. senere udbygning af campus.

>

3.5.2 Konklusion

Handelshøjskolen i København ønsker at kunne rumme sine kerneaktiviteter på Campus. Derved bliver logistikken så enkel som mulig, transporttiderne minimale, det bliver realistisk at realisere de tværfaglige synergier, og der kan skabes et attraktivt campusmiljø for de studerende.

4. Opfølgning på 50 % - målsætningen

>

4.1 Indledning

Det er regeringens mål, at 50 procent af en ungdomsårgang i 2015 skal gennemføre en videregående uddannelse. Formålet er at sikre Danmarks vækst og velstand.

Universiteterne, herunder Handelshøjskolen i København, er centrale aktører i forhold til at opfylde 50 % - målsætningen.

Søgningen til og optaget på universitetsuddannelserne, de studerendes gennemførelse og universiteternes fastholdelse af de studerende på uddannelserne er centrale variable i forhold til at nå målsætningen. Handelshøjskolen i Københavns evne til at tiltrække nye studerende og få de studerende gennem studierne er afgørende for Handelshøjskolen i Københavns mulighed for at bidrage til at indfri 50 % - målsætningen.

4.2 Studieaktiviteten på Handelshøjskolen i København

4.2.1 Søgning og optag

Søgningen til Handelshøjskolen i København er mellem 2005 og 2009 steget med 18 procent, hvilket er mere end landsgennemsnittet, der er steget med 12 procent. Det samlede optag på Handelshøjskolen i København er imidlertid faldet med 5 procent.

Tabel 4.2.1: Mål og resultat for antal 1. prioritetsansøgninger til HHK's bacheloruddannelser

	2006	2007	2008	2009	2010
Mål			3.750	3.850	4.000
Realiseret	3.662	3.840	3.711	4.334	

Kilde: Årsrapport 2009, Handelshøjskolen i København.

Tabel 4.2.2: Mål og resultat for antal optagne bachelor og kandidatstuderende på HHK's uddannelser

	2006	2007	2008	2009	2010
Mål – bachelor			2.484	2.484	2.484
Realiseret - bachelor	2.484	2.614	2.384	2.347	
Mål – kandidat			2.205	2.310	2.415
Realiseret -kandidat	2.100	2.162	2.424	2.526	

Kilde: Årsrapport 2009, Handelshøjskolen i København.

Tabel 4.2.3: 1. prioritetsansøgninger gennem KOT til universitetsuddannelser

		2005	2006	2007	2008	2009
Handelshøjskolen i København	Humaniora	769	764	706	736	904
	Samfundsvidenskab	2.850	2.756	3.006	2.972	3.361
	I alt	3.619	3.520	3.712	3.708	4.265
	<i>Indeks</i>	<i>100</i>	<i>97</i>	<i>103</i>	<i>102</i>	<i>118</i>
Alle universiteter	Humaniora	7.180	7.293	7.654	6.296	7.967
	Naturvidenskab	3.243	3.219	3.422	2.934	3.519
	Samfundsvidenskab	10.143	9.936	10.397	9.168	11.811
	Sundhedsvidenskab	4.075	4.133	4.072	2.707	4.285
	Teknisk videnskab	1.479	1.484	1.627	1.667	1.792
	Teologi	185	142	123	102	133
	I alt	26.305	26.207	27.295	22.874	29.507
<i>Indeks</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>104</i>	<i>87</i>	<i>112</i>	

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på tal fra Den Koordinerede Tilmelding. Tallene omfatter uddannelser under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Anm.: Tallene er opgjort pr. 5. juli det pågældende år, som fremgår af tabellen.

Tabel 4.2.4: Tilbudt optag på universitetsuddannelser den 30. juli gennem KOT

		2005	2006	2007	2008	2009
Handelshøjskolen i København	Humaniora	564	717	663	549	454
	Samfundsvidenskab	1.685	1.720	1.785	1.697	1.683
	I alt	2.249	2.437	2.448	2.246	2.137
	<i>Indeks</i>	<i>100</i>	<i>108</i>	<i>109</i>	<i>99</i>	<i>95</i>
Alle universiteter	Humaniora	6.110	6.170	6.370	5.242	5.953
	Naturvidenskab	2.695	2.707	3.096	2.547	3.100
	Samfundsvidenskab	7.183	7.265	7.785	6.952	7.544
	Sundhedsvidenskab	1.751	1.759	1.748	1.666	1.960
	Teknisk videnskab	1.314	1.340	1.504	1.589	1.662
	Teologi	206	162	146	97	147
	I alt	19.259	19.403	20.649	18.093	20.376
<i>Indeks</i>	<i>100</i>	<i>101</i>	<i>107</i>	<i>94</i>	<i>106</i>	

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på tal fra Den Koordinerede Tilmelding. Tallene omfatter uddannelser under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

4.2.2 Tilgangen

Tilgangen til Handelshøjskolen i København har i perioden 2006 til 2008 fulgt udviklingen på landsplan.

Tabel 4.2.5: Tilgang til HHK fordelt på hovedområder, 2006-2008

	2006	2007	2008
Humaniora	628	627	482
Samfundsvidenskab	1.642	1.745	1.554
I alt	2.270	2.372	2.036
<i>Indeks</i>	<i>100</i>	<i>104</i>	<i>90</i>
Alle Universiteter	18.381	19.165	16.877
<i>Indeks</i>	<i>100</i>	<i>104</i>	<i>92</i>

Kilde: Beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Anm.: Tallene viser antal studerende, der er blevet indskrevet på uddannelsen mellem 1. oktober året før til 30. september i det pågældende år, som fremgår af tabellen.

4.2.3 Frafald og gennemførelse

I 2009 var 20 procent af de bachelorstuderende på Handelshøjskolen i København faldet fra på første år af deres bachelorstudie. Det er mere end det gennemsnitlige niveau for alle universiteter, som var 16 procent.

Tabel 4.2.6: Procent frafaldne på 1. år for bachelorstuderende på HHK

		2007	2008	2009
Handelshøjskolen i København	Humaniora	24 %	29 %	21 %
	Samfundsvidenskab	20 %	19 %	20 %
	I alt	21 %	22 %	20 %
Alle universiteter	Humaniora	23 %	21 %	17 %
	Samfundsvidenskab	20 %	17 %	17 %
	Teknisk /naturvidenskab	18 %	16 %	15 %
	Sundhedsvidenskab	7 %	8 %	6 %
	I alt	19 %	17 %	16 %

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på tal fra Danske Universiteter.

>

Der var i 2009 61 procent af de studerende på Handelshøjskolen i København, der gennemførte deres bacheloruddannelse inden for normeret tid plus et år. Det er over gennemsnittet for universiteterne, som er 58 procent. Andelen, som gennemfører på normeret tid plus et år, er dog aftaget på Handelshøjskolen i København mellem 2006 og 2009, mens det på landsplan er steget.

Tabel 4.2.7: Procent gennemførte på normeret tid plus et år for bachelorstuderende på HHK

		2006	2007	2008	2009
Handelshøjskolen i København	Humaniora	53 %	52 %	49 %	49 %
	Samfundsvidenskab	67 %	68 %	66 %	65 %
	I alt	63 %	63 %	62 %	61 %
Alle universiteter	Humaniora	48 %	51 %	51 %	53 %
	Samfundsvidenskab	62 %	62 %	63 %	62 %
	Teknisk /naturvidenskab	43 %	45 %	53 %	55 %
	Sundhedsvidenskab	54 %	61 %	68 %	71 %
	I alt	53 %	55 %	57 %	58 %

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på tal fra Danske Universiteter.

På kandidatdelen ligger Handelshøjskolen i København i 2009 lige under gennemsnittet for alle universiteter med hensyn til gennemførelse på normeret tid plus et år. Andelen, som gennemfører på normeret tid plus et år på kandidatdelen på HHK, er steget med 13 procentpoint mellem 2006 og 2009, hvilket dog er mindre end stigningen på landsplan.

Tabel 4.2.8: Procent gennemførte på normeret tid plus et år for kandidatstuderende på HHK

		2006	2007	2008	2009
Handelshøjskolen i København	Humaniora	33 %	34 %	34 %	49 %
	Samfundsvidenskab	45 %	50 %	51 %	58 %
	I alt	44 %	48 %	49 %	57 %
Alle universiteter	Humaniora	29 %	39 %	37 %	47 %
	Samfundsvidenskab	47 %	54 %	55 %	62 %
	Teknisk/naturvidenskab	41 %	69 %	72 %	78 %
	Sundhedsvidenskab	52 %	63 %	63 %	63 %
	I alt	41 %	51 %	51 %	58 %

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på tal fra Danske Universiteter.

4.2.4 Fuldførte

I 2008 fuldførte 1.216 studerende en kandidatuddannelse på Handelshøjskolen i København. Antallet af dimittender fra Handelshøjskolen i København er mellem 2006 og 2008 faldet med 7 procent, mens antallet af dimittender på landsplan er steget med én procent i samme periode.

Tabel 4.2.9: Antal fuldførte kandidater på HHK fordelt på hovedområder, 2006-2008

	2006	2007	2008
Humaniora	175	166	139
Samfundsvidenskab	1.129	1.328	1.077
I alt	1.304	1.494	1.216
<i>Indeks</i>	<i>100</i>	<i>115</i>	<i>93</i>
Alle universiteter	11.983	12.889	12.051
<i>Indeks</i>	<i>100</i>	<i>108</i>	<i>101</i>

Kilde: Beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Anm.: Fuldførte er fra 1. oktober til 30. september det pågældende år. Tallene omfatter uddannelser under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

4.2.5 Fuldførelsesalder

I 2008 var fuldførelsesmedianalderen for kandidater på Handelshøjskolen i København 27,8 år, hvilket er lavere end medianalderen for kandidater fra alle universiteter, som er på 28,2 år.

Tabel 4.2.10: Medianfuldførelsesalder for kandidater på HHK fordelt på hovedområder, 2006-2008

(år)	2006	2007	2008
Humaniora	28,2	28,1	28,1
Samfundsvidenskab	27,5	27,6	27,8
I alt på HHK	27,6	27,7	27,8
Alle universiteter	28,3	28,2	28,2

Kilde: Beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

4.2.6 Studietid og studieeffektivitet

Den gennemsnitlige studietid for et universitetsforløb (bachelor + kandidat) var i 2008 6,1 år på Handelshøjskolen i København, mens den var 6,5 år for alle universitetsstuderende på en lang videregående uddannelse. Studietiden har været nogenlunde konstant mellem 2006 og 2008.

Tabel 4.2.11: Gennemsnitlig studietid for et universitetsforløb på HHK (bachelor + kandidat)

(år)	2006	2007	2008
Humaniora	6,6	6,2	6,3
Samfundsvidenskab	5,8	5,8	5,8
I alt	6,2	6,0	6,1
Alle universiteter	6,6	6,5	6,5

Kilde: Beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Ser man på hvor mange ECTS-point de studerende udløser om året, har Handelshøjskolen i København haft en stigning mellem 2008 og 2009. Studerende på HHK udløser færre ECTS-points om året end landgennemsnittet.

En studerende tæller med i antal ressourceudløsende studerende, uanset om vedkommende er indskrevet hele året eller ej. Der vil være personer, som påbegynder uddannelsen i løbet af året, og derfor ikke kan nå at optjene 60 ECTS-point, selv om vedkommende følger uddannelsen på normeret tid. På samme måde er der nogle, som afslutter uddannelsen i løbet af året. Derfor kan gennemsnitligt antal ECTS-point pr. ressourceudløsende studerende ikke blive 60, selv om alle de studerende følger deres studier på normeret tid.

Tabel 4.2.12: Gennemsnitligt antal ECTS-point pr. ressourceudløsende studerende

	2006	2007	2008	2009
Handelshøjskolen i København	40,1	39,6	37,9	38,3
Alle universiteter	41,7	41,7	40,4	42,0

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på tal fra Danske Universiteter.

Anm.: Tallene omfatter alle uddannelser under VTU.

4.2.7 Social arv

Børn af forældre med en lang eller mellemlang videregående uddannelse har større tilbøjelighed til at påbegynde en universitetsuddannelse end andre børn. Børn af forældre med en grundskoleuddannelse eller erhvervsfaglig uddannelse har en mindre tilbøjelighed til at påbegynde en universitetsuddannelse.

På Handelshøjskolen i København er tendensen den samme som på landsplan.

Tabel 4.2.13: Ratio mellem 50-60-åriges uddannelsesfordeling og uddannelsesfordelingen af forældrene til de unge, der påbegynder uddannelse på universitetet 2006-2008

		2006	2007	2008
Handelshøjskolen i København	Grundskole	0,2	0,2	0,2
	Erhvervsfaglig	0,7	0,7	0,7
	Gymnasial	1,0	1,0	1,0
	Kort videregående	1,5	1,4	1,4
	Mellemlang videregående	1,9	1,9	1,9
	Lang videregående	3,5	3,6	3,4
I alt for alle universiteter	Grundskole	0,2	0,2	0,2
	Erhvervsfaglig	0,7	0,7	0,7
	Gymnasial	0,8	0,8	0,8
	Kort videregående	1,4	1,4	1,5
	Mellemlang videregående	2,0	2,0	2,0
	Lang videregående	3,6	3,5	3,5

Kilde: Beregninger udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Anm.: Tilgangen er opgjort pr. 1. oktober, i det pågældende år, som fremgår af tabellen. Tallene omfatter uddannelser under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Tabellen viser tendensen til, at børn af forældre med hhv. grundskole, erhvervsfaglig, gymnasial, kort -, mellemlang - eller lang videregående uddannelse påbegynder en universitetsuddannelse.

Tabellens tal viser forholdet (ratio) mellem fordelingen af uddannelsesniveaut for forældre til unge, der påbegynder en universitetsuddannelse og fordelingen af de 50-60-åriges uddannelsesniveau (forældregenerationen). Ratioen for grundskole er f.eks. beregnet på følgende måde:

$$\text{Ratio} = \frac{\text{procent af tilgangen til universiteterne, som har forældre med højst grundskole}}{\text{procent af de 50-60-årige i Danmark, som har højst grundskole}}$$

I 2008 begyndte 810 personer på universiteterne, som havde forældre, hvis højeste uddannelse var grundskole. Det svarer til 5,5 procent af tilgangen til universiteterne. Samme år var der 231.103 blandt de 50-60-årige i befolkningen, hvis højeste uddannelse var grundskole. Det svarer til 29,1 procent af de 50-60-årige. Ratioen beregnes ved at dele 5,5 med 29,1. Resultatet er 0,2. Det viser, at der var en mindre andel af forældre til unge, der påbegynder en universitetsuddannelse, der har en grundskoleuddannelse end andelen med en grundskoleuddannelse blandt de 50-60-årige (forældregenerationen). En ratio på 1 ville være udtryk for en ligevægt.

Omvendt begyndte 3.794 personer på universiteterne, som havde forældre med en lang videregående uddannelse. Det svarer til 25,6 procent af tilgangen til universiteterne. Samme år var der 58.943 personer blandt de 50-60-årige i befolkningen, som havde en lang videregående uddannelse. Det svarer til 7,4 procent

---

>

---

af de 50-60-årige. Ratioen beregnes ved at dele 25,6 med 7,4. Resultatet er 3,5. Det viser, at andelen af forældrene til unge, der påbegynder en universitetsuddannelse, der også selv har en lang videregående uddannelse, er større end andelen med en lang videregående uddannelse blandt de 50-60-årige (forældregenerationen).

4.3 Handelshøjskolen i Københavns bidrag til opnåelse af 50 % - målsætningen

De seneste beregninger, foretaget af Universitets- og Bygningsstyrelsen, viser, at optaget på de videregående uddannelser skal øges med 19 procent i 2015 i forhold til 2009, hvis 50 % - målsætningen skal nås udelukkende ved at øge optaget. En anden vigtig variabel er at mindske frafaldet. 50 % - målsætningen kan ikke nås udelukkende ved at mindske frafaldet. Der bliver tale om et samspil mellem øget optag og mindre frafald. Hvis frafaldet kan reduceres sådan, at 90 procent af de, der påbegynder en videregående uddannelse fuldfører den, vil 50 % - målsætningen kunne nås, hvis optaget i 2015 stiger med ca. 12 procent i modsætning til de 19 procent, der er kravet uden reduceret frafald.

I dag fuldfører ca. 85 procent af de, der påbegynder en videregående uddannelse, en videregående uddannelse. Hvis Handelshøjskolen i København skal fastholde sin andel af studerende på de videregående uddannelser alene ved at øge optaget, skal optaget øges med 19 procent i 2015 i forhold til optaget i 2009.

4.4 Udvikling i antallet af ph.d.-studerende

På baggrund af styrkelsen af ph.d.-området og regeringens målsætning om at fordoble ph.d.-optaget fra 1200 til 2400 i 2010, forventer Universitets- og Bygningsstyrelsen at sætte fokus på ph.d.-området i de kommende år.

I 2008 har Handelshøjskolen i København indfriet målet i udviklingskontrakten for optagelse af ph.d.-studerende.

Tabel 4.4.1: ph.d.-optaget jf. HHK's udviklingskontrakt

	2007	2008	2009	2010
Mål		49	50	51
Realiseret optag	45	52	58	

Kilde: Årsrapport 2008 og 2009, Handelshøjskolen i København.

Ph.d.-optaget som fremgår af Handelshøjskolen i Københavns årsrapport er opgjort på kalenderåret. De nedenstående tal fra Danmarks Statistik er opgjort for perioden 1. oktober året før til 30. september i det pågældende år, som fremgår af tabellen. I det følgende benyttes tallene fra Danmarks Statistik til at beskrive området mere detaljeret.

>

Tilgangen til ph.d.-uddannelsen på Handelshøjskolen i København er mellem 2006 og 2008 steget med 10 procent. Samlet set på alle universiteterne er ph.d.-tilgangen steget med 33 procent.

Tabel 4.4.1: Tilgangen til ph.d.-uddannelsen

		2006	2007	2008
Handelshøjskolen i København	Humaniora	*	*	4
	Samfundsvidenskab	49	30	50
	I alt	49	30	54
Alle universiteter	Humaniora	139	196	213
	Naturvidenskab	384	501	495
	Samfundsvidenskab	213	230	225
	Sundhedsvidenskab	436	443	547
	Teknisk videnskab	288	430	457
	I alt	1.460	1.800	1.937

Kilde: Beregninger foretaget af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik (ph.d.-registeret).

Anm.: Tallene viser antal ph.d.-studerende, der er blevet indskrevet på uddannelsen mellem 1. oktober året før til 30. september i det pågældende år, som fremgår af tabellen.

* tilgangen er færre end 3.

Bestanden af ph.d.-studerende på Handelshøjskolen i København er steget med 11 procent i perioden 2006-2008. Samlet set er antallet af ph.d.-studerende steget med 20 procent på alle universiteterne.

Tabel 4.4.2: Antal ph.d.-studerende

		2006	2007	2008
Handelshøjskolen i København	Humaniora	20	18	22
	Samfundsvidenskab	261	273	291
	I alt	281	291	313
Alle universiteter	Naturvidenskab	1.540	1.760	1.927
	Teknisk videnskab	1.213	1.368	1.532
	Sundhedsvidenskab	1.635	1.765	1.964
	Samfundsvidenskab	985	1.043	1.114
	Humaniora	829	878	924
	I alt	6.202	6.814	7.461

Kilde: Beregninger foretaget af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik (ph.d.-registeret).

Anm.: Antallet er opgjort pr. 1. oktober i året, som fremgår af tabellen.

Antallet af tildelte ph.d.-grader på Handelshøjskolen i København faldt fra 30 personer i 2006 til 27 personer i 2008, svarende til et fald på 10 procent. I samme periode er antallet af tildelte ph.d.-grader steget med 25 procent for alle universiteterne.

>

Tabel 4.4.3: Tildelte ph.d.-grader

		2006	2007	2008
Handelshøjskolen i København	Humaniora	*	*	*
	Samfundsvidenskab	30	16	27
	I alt	30	16	27
Alle universiteter	Humaniora	98	120	136
	Naturvidenskab	219	243	301
	Samfundsvidenskab	140	138	126
	Sundhedsvidenskab	242	271	313
	Teknisk videnskab	197	234	244
	I alt	896	1.006	1.120

Kilde: Beregninger foretaget af Universitets- og Bygningsstyrelsen på baggrund af data fra Danmarks Statistik (ph.d.-registeret).

Anm: Antal fuldførte ph.d.-er er opgjort mellem 1. oktober året før til 30. september i året, som fremgår af tabellen.

* Under tre tildelte ph.d.-grader.

Antallet af internationale studerende på hele ph.d.-uddannelser på Handelshøjskolen i København er steget fra 8 til 14 personer mellem 2006 og 2008. Det svarer til den generelle stigning på alle universiteter, som er 83 procent.

Tabel 4.4.4: Internationale studerende på hele ph.d.-uddannelser i Danmark

		2006	2007	2008
Handelshøjskolen i København	Humaniora	*	*	*
	Samfundsvidenskab	7	9	14
	I alt	8	9	14
Alle universiteter	Humaniora	21	17	23
	Naturvidenskab	109	143	208
	Samfundsvidenskab	25	31	52
	Sundhedsvidenskab	43	47	58
	Teknisk videnskab	139	181	275
	I alt	337	419	616

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på indberetninger til Danmarks Statistik

Anm.: Tallene omfatter udlændinge, som er kommet til Danmark for at studere. De inkluderer derfor ikke udenlandske statsborgere, som har boet fast i Danmark forud for deres optag på universitetet.

* Under tre internationale studerende.

4.5 Konklusion

Optag

HHK har i sin udviklingskontrakt lovet et optagelsestal på 2.484 studerende på bacheloruddannelserne målt pr. 1. oktober. Handelshøjskolen i København vil tilpasse sine optagelsestal i KOT, således at dette optag kan nås i 2010.

Handelshøjskolen i København peger på, at universitetet balancerer mellem ønsket om forskningsbaseret uddannelse og ønsket om at optage flere studerende. Universitetet overfører i forvejen uddannelsesmidler til forskningsformål for at kunne opretholde en minimums forskningsbaseret undervisning. Alligevel understreger Handelshøjskolen i København, at universitetet har en lav forskningsdækning af undervisningen.

Forskningsmidlerne udgør dermed grænsen for hvor mange studerende HHK kan optage. HHK vurderer, at den forskningsbaserede undervisning vil falde til under det acceptable, hvis der optages flere studerende. HHK anfører, at der i 2008 på HHK var under 50.000 basisforskningskroner pr. studerende, mens der i gennemsnit for alle universiteterne er omkring 90.000 basisforskningskroner pr. studerende.

>

Handelshøjskolen i København har i de senere år afviklet uddannelser i en række sprogkombinationer, hvor det lave taxameter ikke gjorde det muligt at udbyde uddannelser af tilstrækkelig kvalitet og med tilstrækkelig søgning. Det er tilstræbt at kompensere for dette ved et svagt øget optag på nye uddannelser.

Frafald og gennemførelse

De studerendes gennemførelse på det samfundsvidenskabelige område er på niveau med de øvrige universiteter. Handelshøjskolen i København har sat en række initiativer i gang for at forbedre gennemførelsen, men disse har endnu ikke haft synlig effekt. Handelshøjskolen i København peger på, at dette formodentlig kan forklares med, at effekten først kan måles på længere sigt, samt at tallene kun omfatter studerende optaget for mere end fire år siden.

Den største andel af dem der falder fra, gør det på første år, hvilket er at foretrække for et frafald senere på studiet. Hvis de skal falde fra, f.eks. fordi de har valgt forkert, eller fordi de ikke kan honorere kravene, så skal det helst ske hurtigt af hensyn til de studerende selv og til institutionen.

På de humanistiske uddannelser, er niveauet for frafald og gennemførelse på bacheloruddannelsen på Handelshøjskolen i København lidt dårligere end landsgennemsnittet. Det finder Handelshøjskolen i København ikke tilfredsstillende. Handelshøjskolen i København har igangsat en større omstilling og reform af de humanistiske uddannelser. Det har bl.a. betydet ændret indhold og et tydeligere erhvervs sigte, men også færre studiepladser, således at der er begrænset adgang til alle uddannelser. Universitetet forventer, at det vil give forbedringer i frafald og gennemførelse årene fremover.

90 procent af bachelorerne på Handelshøjskolen i København søger videre på en af Handelshøjskolen i Københavns kandidatuddannelser. Universitetet oplever, at de mere specialiserede bacheloruddannelser og kandidatuddannelser med en skarp profil er mere attraktive for de studerende, samtidig med, at der er mindre frafald på disse uddannelser.

Ph.d.

HHK lever op til måltallene for ph.d.-optag i 2007-2009. HHK har udtrykt interesse for at udvide antallet af ph.d.-er, men oplever samtidig en begrænset efterspørgsel i den private sektor efter ph.d.-er.

---

5. Kvalitet i uddannelserne

>

Universitets- og Bygningsstyrelsen har fokus på kvalitet i uddannelserne og udsendte i november 2009 en rapport om universiteternes kvalitetsarbejde. Rapporten er udarbejdet efter drøftelser med en arbejdsgruppe nedsat af universiteterne. I rapporten præsenterer Universitets- og Bygningsstyrelsen de centrale regler for universiteternes kvalitetsarbejde og de otte universiteter præsenterer deres kvalitetspolitikker, rammerne for deres interne kvalitetsarbejde og konkrete eksempler på kvalitetsinitiativer.

Rapporten understøtter på denne måde universiteternes erfaringsudveksling i forhold til konkrete kvalitetsinitiativer. Set i dette perspektiv er det relevant at sætte fokus på, hvordan og i hvilket omfang Handelshøjskolen i København arbejder systematisk med at udvikle kvaliteten i uddannelserne.

Et væsentligt parameter i forhold til kvalitetsarbejdet er at sikre undervisningskvaliteten. Handelshøjskolen i København har på linje med andre universiteter oprettet et Learning Lab, der skal være med til at udvikle undervisnings- og uddannelseskvaliteten.

5.1 Kvalitetsarbejdet på Handelshøjskolen i København

Strategien for Handelshøjskolen i København udpeger kvalitet som et af universitetets indsatsområder. Det understreges, at en høj kvalitet i kerneydelserne er en forudsætning for at tiltrække og fastholde de bedste medarbejdere og studerende i en stadig mere presset konkurrencesituation både nationalt og internationalt. Deltagelse i internationale benchmarkingprojekter og akkrediteringer prioriteres højt samtidig med, at universitetet vil styrke og udvikle den administrative infrastruktur og ledelsesinformationsområdet.

På uddannelsesområdet opstiller universitet følgende mål:

- Handelshøjskolen i København vil udvikle uddannelsesforløb målrettet særligt gode studerende for at give dem mulighed for at udvikle sig maksimalt.
- Handelshøjskolen i København vil øge indsatsen for at mindske frafaldet og sænke gennemførelstiden på uddannelserne gennem skabelse af et kvalitativt velfungerende studieliv.
- Handelshøjskolen i København vil fremme de studerendes muligheder for at opnå relevant praktisk erfaring i studietiden i form af erhvervsarbejde, praktik m.v.
- Handelshøjskolen i København vil fokusere på en øget udnyttelse af de kvaliteter og muligheder for effektivisering, der ligger i den brede uddannelsesportefølje.
- Handelshøjskolen i København vil styrke "det personlige lederskab" som kompetence hos dimittenderne.

I relation til uddannelsesområdet fremhæves det ligeledes i strategien, at universitetet vil fortsætte udfoldelsen af "det lærende universitet" gennem følgende indsatser:

- Handelshøjskolen i København vil styrke den pædagogiske og fagdidaktiske ekspertise hos det faste videnskabelige personale og de eksterne undervisere.
- Handelshøjskolen i København vil udvikle CBS Learning Labs funktion som omdrejningspunkt for pædagogisk og didaktisk videnudvikling.

- Handelshøjskolen i København vil sikre kompetenceudviklingstilbud til alle medarbejdergrupper og til studentermedlemmer af interne råd og nævn.

5.2 Universitetspædagogiske initiativer på Handelshøjskolen i København

Handelshøjskolen i København har etableret et Learning Lab, der er en rådgivende udviklings- og forskningsenhed. Formålet er at fremme kvalitetsudviklingen af undervisning og uddannelser. Kerneaktiviteterne omfatter blandt andet kompetenceudvikling af undervisere, fagledere, studieledere samt studie- og undervisningsadministrative medarbejdere.

Learning Lab står ligeledes for uddannelse af adjunkter samt rådgivning af studieledere, fagledere og undervisere samt Handelshøjskolen i Københavns bestyrelse, direktion, institutledere, studie- og undervisningsadministrative medarbejdere vedrørende kvalitetsudvikling af undervisning og uddannelser og organiseringen heraf.

Learning Lab arbejder samtidig med udvikling af e-læringsaktiviteter og integration af IKT i uddannelserne. Herudover varetager Learning Lab forskning i og vidensudvikling om læreprocesser, evaluering, pædagogik og didaktik med udgangspunkt i universitetets undervisning og uddannelser.

5.2.1 Pædagogiske principper

Learning Lab har udarbejdet et debatoplæg til en læringsstrategi for at konkretisere og synliggøre universitetets visioner for undervisning og uddannelser. I læringsstrategien præciseres nogle karakteristika og egenskaber, som er kendetegnende for dimittender og forestillinger om læring og undervisning ekspliciteres. Læringsstrategien sigter mod at udvikle en kultur, der fremmer eksperimenter med og debat om læringsformer, hvilket er fundamentet for den fortsatte kvalitetsudvikling.

5.2.2 Kvalitet i undervisningen

Learning Lab udarbejder grundlaget for Learning Labs bestyrelses drøftelse og anbefaling af, hvordan uddannelserne kan kvalitetsudvikles. Formålet er at igangsætte kvalitetsudviklingstiltag på fakulteterne. Projektet bidrager til synliggørelse af mulige strategier for kvalitetsudvikling og virker dermed som beslutningsgrundlag for bestyrelsen.

Learning Lab arrangerer ligeledes kvalitetsseminarer, hvor kvalitetsudvikling og akkreditering af uddannelser på Handelshøjskolen i København diskuteres. Nedenstående eksempler giver et indblik i nogle af de kvalitetsudviklende initiativer, som Handelshøjskolen i København arbejder med.

5.2.3 Udvikling af lærings- og undervisningsstile

Learning Lab har igangsat et forskningsprojekt omkring curriculumudvikling med afsæt i lærings- og undervisningsstile. Forskningsprojektet afdækker studerendes læringsstile samt underviseres lærings- og undervisningsstile.

Formålet med projektet er at videreudvikle undervisernes undervisningskompetencer og studerendes læringskompetencer, så studier kan udvikles, hvor studerendes læreprocesser er i fokus. Hypotesen er, at sådanne læringscentrerede uddannelser øger de studerendes læringsudbytte.

Målet er at anvende resultaterne i forhold til kompetenceudvikling af undervisere, curriculumudvikling, coaching og vejledning af studerende om studieteknik samt udvikling af teori om lærings- og undervisningsstile.

5.2.4 Studieengagement og læringsudbytte

Et andet forskningsprojekt under Learning Lab afdækker, hvordan studerendes identitet og socialitet påvirker deres studieengagement og læringsudbytte. Formålet med projektet er at videreudvikle uddannelser, hvor studerendes identitet og socialitet indtænkes som aktive elementer i forhold til undervisnings-, studie- og læringsmetoder.

Projektet arbejder ud fra en hypotese om, at aktiv inddragelse af studerendes identitet og socialitet i curriculum udvikling øger studerendes engagement, mindsker frafaldet, og øger de studerendes læringsudbytte. Resultaterne af forskningsprojektet anvendes til curriculumudvikling, forbedring af studerendes læringsudbytte, bedre fastholdelse af studerende, kompetenceudvikling af undervisere og udvikling af teori om læreprocesser.

5.3 Opfyldelse af informationsforpligtelse i henhold til Lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne

Universitets- og Bygningsstyrelsens tilsyn med Syddansk Universitets implementering af Lov om gennemsigtighed og åbenhed følger op på det tilsyn styrelsen gennemførte i 2007. Ved statusopgørelsen i 2007 opfyldte Handelshøjskolen i København tre punkter i informationsforpligtelsen, mens to punkter var delvist opfyldte. Et enkelt punkt blev vurderet som ikke opfyldt (offentliggørelse af evalueringer). Handelshøjskolen i København har efterfølgende rettet op på det uopfyldte punkt.

Følgende punkter er kun delvist opfyldt:

- HHK linker ikke til noget eksplicit værdigrundlag. Derfor vurderer Universitets- og Bygningsstyrelsen, at dette punkt stadig kun er delvist opfyldt.
- Punktet vedrørende karaktergennemsnit er stadig kun delvist opfyldt.
- Hvad angår tal for gennemførelse, frafald og beskæftigelse, foreligger der tal for bachelor- og kandidatuddannelser, mens der mangler tal for ph.d.-uddannelser. Styrelsen vurderer derfor, at dette punkt kun delvist er opfyldt.

Universitets- og Bygningsstyrelsen vurderer dermed, at tre punkter ud af seks nu er opfyldt, mens tre punkter er delvist opfyldt.

Handelshøjskolen i København offentliggør i dag oplysninger på deres hjemmeside om:

- Aktuelle uddannelser
- Evalueringer
- Andre forhold.

Handelshøjskolen i København har modtaget et notat fra Universitets- og Bygningsstyrelsen om tilsynet. Resultatet af tilsynet vil blive offentliggjort i en selvstændig rapport, når tilsynet er gennemført på alle otte universiteter.

5.4 Udvikling af en kvalitetsorganisation på Handelshøjskolen i København

Af Universitets- og Bygningsstyrelsens rapport om universiteternes kvalitetsarbejde fra november 2009 fremgår det, at en hjørnesten i Handelshøjskolen i Københavns kvalitetsarbejde er at skabe rum for dialog inden for og mellem primære interessegrupper, idet uddannelses- og undervisningskvalitet er flerdimensionelt med forskellige betydninger for de forskellige interessenter.

Universitetets kvalitetspolitik er opdelt i fire søjler: En kvalitetssikringsstrategi, en videndelingstrategi, en evalueringsstrategi og en læringsstrategi. For hver søjle er der udarbejdet en række konkrete handlingsplaner, der i detaljer beskriver, hvad der skal gøres, hvordan det skal gøres, hvem der skal gøre det, og hvordan resultaterne skal anvendes. Handlingsplanerne sikrer, at der arbejdes med samme høje kvalitet på tværs af uddannelser samtidig med, at det decentrale ansvar og ejerskab fastholdes.

Studienævnene er overordnet ansvarlige for uddannelsernes faglige og pædagogiske tilrettelæggelse og varetager med udgangspunkt i kvalitetspolitikken den løbende kvalitetssikring af uddannelserne og kommunikationen med de fagansvarlige. Ved siden af det kontinuerlige kvalitetsarbejde i studienævnene er den formaliserede dialog om kvalitet på tværs af uddannelser organiseret i form af tre dialogfora under dekanen for uddannelse: Regelmæssige studieledermøder, et årligt studielederseminar og et årligt kvalitetsseminar, som gennemføres i samarbejde med Learning Lab.

5.4.1 Udvikling af undervisningskvaliteten

Handelshøjskolen i København har opstillet en systematisk struktur til sikring og dokumentation af alle uddannelsers læringsmål samt feedback til det ansvarlige studienævn med henblik på løbende udvikling af en given uddannelse. Systemet bygger på følgende 7-trins model:

1. Formulering af læringsmål for uddannelsen, som er målbare, afspejler Handelshøjskolen i Københavns mission, og er i overensstemmelse med den nationale kvalifikationsramme for videregående uddannelse.
2. Formulering af læringsmål for de enkelte fag og fagelementer, som er i overensstemmelse med uddannelsens læringsmål.
3. Tydeliggørelse af sammenhængen mellem uddannelsens læringsmål og fagets læringsmål (gerne i form af en matrix).

4. Valg af eksamensformer, som afspejler fagets læringsmål.
5. Karaktergivning foretages af eksaminator og censor baseret på fagets læringsmål således, som det er fastlagt i karakterbekendtgørelsen.
6. Opsamling af feedback til studienævnet om opnåelsen af uddannelsens læringsmål.
7. Drøftelse af opfyldelsen af studiets læringsmål i studienævnet og eventuelt beslutninger og udvikling af uddannelsen på baggrund heraf.

Learning Lab afholder løbende kurser om læringsmål, eksamensformer og karaktergivning rettet mod eksaminatorer og censorer.

5.4.2 Internationale akkrediteringer og nationale akkrediteringer

Internationale akkrediteringer er frivillige og gennemføres som hovedregel, som institutionsakkrediteringer, dvs. de omfatter en samlet kvalitetsvurdering af hele organisationen. Universitetet deltager i tre internationale akkrediteringer: Den europæiske EQUIS, den amerikanske AACSB og den britiske AMBA. Sidstnævnte omfatter alene porteføljen af MBA/MPA uddannelser og organisationen i forbindelse hermed. Internationale akkrediteringer gennemføres med to formål:

1. International branding og positionering.
2. Kvalitetsmåling i forhold til den højeste internationale standard.

Ligesom de nationale akkrediteringer er de internationale akkrediteringer led i den løbende interne kvalitetsudvikling. Som det er tilfældet med de nationale akkrediteringer, omfatter samtlige internationale akkrediteringer først og fremmest udarbejdelse af en omfattende selvevalueringsrapport. På baggrund af denne gennemføres et ”peer review visit” af to-tre dages varighed, hvor reviewer-panelet dels gennemgår det omfattende dokumentationsmateriale, som er samlet i forbindelse med akkrediteringen, dels gennemfører en lang række interviews med ledelsen, forskere og undervisere, administrative medarbejdere, studerende, alumner samt virksomhedskontakter (corporate partners, advisory boards).

På baggrund af de samlede indtryk fra besøget og selvevalueringsrapporten afgiver reviewer-panelet indstilling om akkreditering til den besluttende akkrediteringsmyndighed. Samtidig modtager universitetet en detaljeret rapport over styrker og svage sider samt anbefalinger til kvalitetsforbedringer, hvor det vurderes at være påkrævet.

5.5 Konklusion

Handelshøjskolen i København har for nylig færdiggjort en kvalitetspolitik for uddannelsesområdet. Med denne kvalitetspolitik er det Handelshøjskolen i Københavns opfattelse, at universitetet har implementeret de fælles europæiske standarder for intern kvalitetssikring, som er vedtaget i regi af Bologna-processen og

---

>

EHEA, de såkaldte Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG).

Handelshøjskolen i København finder fortsat, at international akkreditering og benchmarking giver et værdifuldt bidrag til udviklingen af kvaliteten i institutionens uddannelser.

Handelshøjskolen i København ønsker åbenhed om sine uddannelser, hvad de studerende kan forvente og hvilke resultater der er opnået. Derfor er universitetet positiv over for hensigten med lov om gennemsigtighed og åbenhed.

Desværre har tekniske vanskeligheder bl.a. med offentliggørelse af evalueringresultater i en passende anonymiseret form, betydet en forsinkelse i forhold til opfyldelse af kravene. De områder, hvor universitetet endnu ikke helt opfylder kravene i vejledningen vil blive rettet inden studiestart 2010.

---

6. Opfølgning på evaluering 2009

>

6.1 Indledning

I december 2009 afleverede evalueringspanelet sin rapport til Folketinget. Rapporten er udarbejdet som opfølgning på universitetssammenlægningerne og for at sikre en fortsat god udvikling for de danske universiteter.

Evalueringen fokuserer på to overordnede temaer:

1. Anbefalinger om governance, herunder:

- Frihedsgrader / autonomi
- Medbestemmelse for de ansatte og de studerende
- Den frie akademiske debat
- Forskningsfrihed
- Frihedsgrader

2. Anbefalinger om sammenlægninger:

- Opfyldelse af formålene for sammenlægningerne af universiteter og sektorforskningsinstitutioner i 2007

Universiteterne fik rapporten i høring med frist den 19. januar 2010. Nedenfor er en overordnet gennemgang af høringssvar fra Handelshøjskolen i København.

6.2 Høringssvar fra Handelshøjskolen i København

Handelshøjskolen i København var ikke en del af fusionerne i 2007, hvorfor deres høringssvar alene fokuserer på governance-anbefalingerne. Ifølge Handelshøjskolen i København er det særligt anbefalingerne vedrørende universiteternes autonomi, der fortjener opmærksomhed. Det handler ikke så meget om universitetsloven i sig selv, men snarere om rækken af detaljerede bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger. De er ifølge Handelshøjskolen i København kontraproduktive i forhold til universitetslovens intentioner og lægger beslag på betydelige administrative ressourcer i forbindelse med implementeringen.

Af områder der har særlig betydning, fremhæver Handelshøjskolen i København det manglende råderum for internationalisering og samarbejde med andre universiteter og business schools verden over. Handelshøjskolen i København finder heller ikke, at akkrediteringer af alle eksisterende uddannelser bidrager til udvikling af kvaliteten af uddannelserne, men snarere er et eksempel på overdreven regulering. Andre eksempler på detaljstyring er ifølge Handelshøjskolen i København udviklingskontrakter, begrænsning af eksamensformer og rekruttering til toppositioner.

Handelshøjskolen i København opfordrer til, at hovedvægten i den ministerielle styring omlægges fra input- til output- og outcomestyring. Bestyrelsen skal være forpligtet på at nå de mål, den selv har fastsat. Samtidig skal universitetet gives større mulighed for allokering af forskningsmidler internt på universitetet, f.eks. ved at andelen af basisforskningsmidler øges. En forenkling og afbureaukratisering af fordelingen af øvrige forskningsmidler bør overvejes.

Som samfundsvidenskabeligt og humanistisk universitet ser Handelshøjskolen i København en særlig problemstilling i det, de kalder favoriseringen af ”de våde områder”, når det gælder fordeling af forskningsmidler mellem hovedområderne.

>

Afslutningsvist efterlyser Handelshøjskolen i København, at evalueringen også omfattede formidling og videnuudveksling, som kom ind i formålsbeskrivelsen i universitetsloven i 2003. Disse er centrale i forhold til at skabe bedre interaktion mellem forskning, samfund og erhvervsliv.

6.3 Konklusion

Handelshøjskolen i København er i gang med at udarbejde en revideret strategi for universitetet. Arbejdet forventes færdigt i sensommeren 2010.

Universitetet forventer at fortsætte som selvstændigt universitet, samt at udbygge sin position og anerkendelse som ledende business school i Danmark og Norden.

Det igangværende strategiarbejde tager udgangspunkt i nedenstående overordnede mål for Handelshøjskolen i Københavns virke:

- Advance Denmark and the region while engaging globally
- Build academic knowledge, entrepreneurial talent and managerial skills that have purpose and impact
- Transcend scientific, industrial and geographical boundaries
- Inspire sustainable ways of working
- Innovate the business of business schools

Handelshøjskolen i København beskriver i sin årsrapport, hvordan universitetet har levet op til de aftalte mål i udviklingskontrakten. Handelshøjskolen i København peger dog på, at kontrakterne med fordel kunne ændres til at indeholde færre indikatorer, og i højere grad afspejle universitetets og samfundets strategiske mål.

Handelshøjskolen i København lægger stor vægt på internationalisering, både ved at udveksle og tiltrække studerende og ved samarbejde med andre universiteter og business schools. Universitetet konstaterer, at lovgivning og regler er etableret med henblik på danske statsborgere, og at f.eks. udlændinge, der kun opholder sig i kort tid i Danmark, ofte møder problemer med disse regler.

---

7. Administrationssystem

>

7.1 Indledning

Handelshøjskolen i København åbnede 12. november 2007 et nyt administrativt system. I foråret 2008 var der historier i pressen om fejl og mangler i forhold til en række studerendes eksamensbeviser/registreringer. I den forbindelse redegjorde Handelshøjskolen i København over for Videnskabsministeriet for de forhold, der var rejst i pressen.

Status for de studieadministrative systemer er, at Københavns Universitet og Aarhus Universitet er på vej over på STADS. Når disse to universiteter har implementeret STADS, vil det alene være Handelshøjskolen i København, der ikke anvender STADS som studieadministrativt system.

7.2 Handelshøjskolens studieadministrative system primo 2008

Efter presseomtalen fremsendte Handelshøjskolen i København en redegørelse for pressehistorierne til videnskabsministeren. Denne redegørelse beskriver konkrete studerendes studieadministrative forhold.

Redegørelsen understreger yderligere, at der i forbindelse med afvikling af eksamen i sommer 2008 har været et større antal problemer end normalt. Derfor besluttede Handelshøjskolen i København i efteråret 2008 at igangsætte et projekt, der skal hæve kvaliteten og hastigheden af studieadministrationens sagsbehandling. I redegørelsen påregner Handelshøjskolen i København, at disse tiltag vil få effekt allerede fra sommereksamen 2009.

Handelshøjskolen i København fremsendte i foråret 2008 yderligere en redegørelse til videnskabsministeren.

Her slår Handelshøjskolen i København fast, at der efter Handelshøjskolens opfattelse ikke er belæg for at hævde, at studieadministrationen har været studietidsforlængende, som det ellers har været fremført i pressen. Det slås også fast, at Handelshøjskolen i København generelt har korte studietider.

Vedrørende indførelsen af nyt studieadministrativt system påpeger redegørelsen, at følgende problemer har været til stede:

- I forbindelse med opbygning af det nye studieadministrative system var der opstået fejl i opbygningen af visse studieordninger. I alt 257 studerende var berørt af disse problemer.
- Herudover var der fejl på fire cand. merc. valgfag, der betød, at 86 studerende fejlagtigt, systemmæssigt blev lukket ned, og blev varslet herom via e-mail.

7.3 Konklusion

Handelshøjskolen i København tog SPARC (det nye studieadministrative system) i anvendelse i november 2007 efter en forceret implementeringsfase primært som følge af den nye karakterskalas indførelse.

Handelshøjskolen i København oplyser, at det medførte, at systemet blev taget i brug, uden at der havde været tid til den fornødne kvalitetssikring af de konverterede data fra det gamle system og af de studieordningsregler, der var opbygget i systemet.

>

Dette medførte bl.a., at Handelshøjskolen i København ikke var i stand til for alle studerendes vedkommende at efterleve bestemmelserne i eksamensbekendtgørelsen angående den tid, der må gå fra en studerende dimitterer til et korrekt eksamensbevis er udstedt.

I hele efteråret 2008 gennemførte Handelshøjskolen i København en intensiveret kontrol og genopretning af data, således at handelshøjskolen i sommeren 2009 var i stand til at udstede korrekte beviser inden for fristen, ligesom Handelshøjskolen i København også siden foråret 2009 har været i stand til at gennemføre studieadministrative registreringer og studieadministrative handlinger korrekt og til tiden.

Handelshøjskolen i København følger udviklingen i STADS-samarbejdet gennem forskellige netværk, som universitetet deltager i, herunder UNI-IT. Men HHK har ingen aktuelle planer om at skifte SPARC ud med STADS. Det skyldes primært to forhold:

- Implementeringen af SPARC involverede mange ressourcer på HHK, og institutionen er først nu ved at høste frugterne af dette system.
- STADS-samarbejdet har p.t. mange af udfordringer i forbindelse med at få KU og AU på STADS.

Handelshøjskolen i København forfølger den strategi, at udvikling af ny funktionalitet eller tilkøb af samme sker som løst koblede moduler, således at et eventuelt skift af det primære studieadministrative system om f.eks. 5 år, lettere kan foretages uden at de digitaliseringstiltag, universitetet har taget, også skal ændres.

---

8. Deltagerbetaling for deltidsuddannelse (trepartsaftalen)

>

Med henblik på at styrke rammerne for medarbejdernes kompetenceudvikling på det offentlige serviceområde, blev der med trepartsaftalen, indgået i 2007, afsat 30 mio. kr. årligt i perioden 2008-2011 til deltidsuddannelse på universitetsområdet. Det var forventet, at det forhøjede statslige tilskud (højere takster til deltidsuddannelse på ca. 20 pct.) ville reducere deltagerbetalingen og derved øge antallet af medarbejdere, der søger at dygtiggøre sig gennem deltidsuddannelse.

Universitets- og Bygningsstyrelsen har gennemgået udviklingen i universiteternes deltagerbetaling i lyset af de forhøjede takster. Når universiteterne fastsætter deltagerbetalingen, må den sammen med et eventuelt tilskud ikke overstige uddannelsens omkostninger jf. Universitetsloven. Derfor må det forventes, at universiteterne har nedsat deltagerbetalingen i retningen af de 20 procent, som taksterne er sat op. Universitets- og Bygningsstyrelsens analyse af udviklingen i deltagerbetalingen tyder dog ikke på, at dette er tilfældet.

For Handelshøjskolen i København er situationen, at universitetet har nedsat deltagerbetalingen på 10 ud af 17 deltidsuddannelser, men samlet set er deltagerbetalingen sat op med 7,6 procent. 1/3 af de indberettede STÅ er på de kurser, hvor deltagerbetalingen er sat op. Udregningen af de 7,6 procent er foretaget på baggrund af de halvårslige indberetninger fra Handelshøjskolen i København til Universitets- og Bygningsstyrelsen. Heri oplyses deltagerbetalingen pr. kursus samt antallet af årselever på de pågældende kurser. På den baggrund har Universitets- og Bygningsstyrelsen udregnet et samlet mål for deltagerbetaling/årselev. Derefter er det blot en simpel udregning af den procentuelle ændring.

Udviklingen i deltagerbetalingen på Handelshøjskolen i København fremgår af tabellen nedenfor.

>

Tabel 8.1: Udvikling i deltagerbetaling pr. årselev i 2009-priser på Handelshøjskolen i København

(kr.)	2007	2008	2009	Procentændring fra 2007 til 2009
Cand.ling.merc.*	25.757	50.160	28.643	11,2%
Cand.merc.aud.*	32.059	32.001	36.059	12,5%
Erhvervsprog	25.318	19.699	8.212	-67,6%
HA/CM-filosofi*	17.399	14.044	7.530	-56,7%
HA/merc. datalogi/informatik*	59.241	7.014	24.141	-59,3%
HA/merc. erhvervsret*	17.124	10.731	10.388	-39,3%
HA/merc. matematik*	31.395	23.144	18.618	-40,7%
HA/merc.int (SPRØK)*	16.838	11.393	11.536	-31,5%
HA-uddannelsen i Erhvervsøkonomi & virksomhedskommunikation*	8.692	11.453	11.196	28,8%
HA/merc	7.519	6.920	8.475	12,7%
Master i Skat	89.170	96.998	93.550	4,9%
Master i Sundhedsledelse	208.510	133.760	214.143	2,7%
Master in Management Development (MMD)	206.466	167.200	211.923	2,6%
Master of Business Administration (MBA)	256.041	252.690	252.721	-1,3%
Master of Business Administration i teknologi, marked og organisation (MBA-TMO)	231.540	209.000	200.000	-13,6%
Master of Language Administration (MLA)*	91.223	88.825	86.000	-5,7%
Master of Public Administration (MPA)	159.422	166.970	140.142	-12,1%
Hovedtotal	146.654	141.462	157.747	7,6%

Kilde: HHK's halvårslige aktivitetsindberetninger.

Anm.: Alle uddannelser markeret med * har under 10 årselever.

Anm.: Uddannelser markeret med fed har stigende deltagerbetaling fra 2007 til 2009.

8.1 Konklusion

Der har ifølge Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger været en stigning i deltagerbetaling for deltidsuddannelse. Det var forventet, at det forhøjede statslige tilskud ville reducere deltagerbetalingen. Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger viser dog ikke det fulde billede.

Handelshøjskolen i København peger på, at priserne på kurserne på dagstudierne ikke udbydes som hele uddannelser, men som enkeltfag (tomplads). Priserne er ens for alle **uddannelser på dagstudierne** og har været uændrede i den periode indberetningen vedrører (studieårene 2007/08 og 08/09)

Prisen har været:

Bachelor: 750 kr. for ét fag (7,5 ECTS)

Kandidat: 3.500 kr. for ét fag (7,5 ECTS)

Kurser på kandidatniveau er væsentlig dyrere end kurser på bachelorniveau. Når gennemsnitsprisen, som er indberettet til Universitets- og Bygningsstyrelsen, har ændret sig for den enkelte uddannelse, skyldes det en ændret sammensætning af aktiviteten.

Når Handelshøjskolen i Københavns samlede gennemsnitlige betaling er steget på trods af, at de fleste uddannelser har faldende **eller uændret betaling, skyldes det ikke**

>

---

en stigning i kursprisen, men en ændret balance mellem kurser af forskellig pris. Da der er ganske stor forskel på prisen pr. ECTS for en masteruddannelse og en tomplads på dagstudierne, har dette ganske stor indflydelse på den samlede gennemsnitsbetaling. Den beregnede gennemsnitlige stigning på 7,6 procent i deltagerbetaling fra 2007 til 2009 er derfor vanskelig at fortolke.

Universitets- og Bygningsstyrelsen vil se yderligere på Handelshøjskolen i Københavns forklaring.

Tompladser har et ikke ubetydeligt omfang på Handelshøjskolen i København. Universitetet har derfor i 2009 gennemgået priserne og besluttet en justering, således at de i højere grad afspejler de langsigtede omkostninger og dermed en ligestilling med de ordinære studerende. Dette har resulteret i en forhøjelse af priserne på bachelorniveau fra efteråret 2009. Dette har kun en mindre påvirkning på opgørelsen angivet skemaet. Justeringen er uafhængig af taxameterforhøjelsen.

Universitetet oplyser, at det er Handelshøjskolen i Københavns politik, at deltagerbetaling og taxametertilskud skal dække de langsigtede gennemsnitsomkostninger. Der har de senere år været skærpet fokus på dette. Både for deltidsuddannelse som helhed, men også for de enkelte uddannelser. Det skal dog naturligvis fortsat være muligt at løbe risici f.eks. ved udvikling af nye uddannelser.

Handelshøjskolen i København oplyser, at det er universitetets ønske at lave uddannelser af høj kvalitet, og at kvalitet må prioriteres frem for lav pris. Det er Handelshøjskolen i Københavns indtryk, at studerende og aftagere deler denne prioritering.

Universitetet fremhæver, at mens der er sket en takstforhøjelse på VTU-området er taksterne reduceret på HD (UVM-området), og at det er HD, som fylder mest i Handelshøjskolen i Københavns budget for deltidsuddannelse.

Universitetet oplyser, at udviklingen i priserne på masteruddannelserne varierer, men med en tendens til fald eller stagnation. Ved vurderingen må man dog være opmærksom på, at taxameteret udgør en relativt lille del af de samlede indtægter.

Universitets- og Bygningsstyrelsen vil følge udviklingen på området.

---

9. Generelt – status fra Handelshøjskolen i København

>

Bidrag fra Handelshøjskolen i København indgår som bilag 3.

---

10. Konklusion

>

Det er styrelsens overordnede vurdering, at Handelshøjskolen i København har en sund økonomi, og at resultatet er tilfredsstillende. Resultatet for 2009 blev et overskud på knap 36 mio. kr.. Det er lidt højere end forventet. Det positive resultat skyldes primært en forsigtig prognose vedrørende den nye færdiggørelsesbonus.

Handelshøjskolen i Københavns samlede tilskud fra Universitets- og Bygningsstyrelsen er siden 2005 steget væsentligt, svarende til i alt 17 procent fra 2005 til 2009. Fra 2008 til 2009 er der en stigning i bevillingerne på i alt 75 mio. kr. Stigningen omfatter en stigning i både forskningsbevillingerne og uddannelsesbevillingerne.

Det har høj prioritet for Handelshøjskolen i København, at den økonomiske udvikling styres nøje, således at udgifter tilpasses indtægter. Handelshøjskolen i København lægger vægt på gode prognoseværktøjer, således at universitetet kan tilpasse aktiviteten i god tid.

Handelshøjskolen i København er i gang med at udarbejde en revideret strategi for universitetet. Arbejdet forventes færdigt i sensommeren 2010. Heri indgår både forsknings- og uddannelsesområdet samt udvikling af universitetets økonomi.

Universitets- og Bygningsstyrelsen konstaterer, at Handelshøjskolen i København har en større andel af kvinder blandt det videnskabelige personale end gennemsnittet for sektoren. Handelshøjskolen i København vil dog arbejde for at udnytte det potentiale, der er blandt kvindelige forskningstalenter bedre. Handelshøjskolen i København forventer snarest at udarbejde en egentlig handlingsplan for området.

Antallet af studerende steg lidt mere end landsgennemsnittet fra 2006-2008. Handelshøjskolen i København understreger, at universitetet vil leve op til sit måltal i 2010 for KOT-optaget på 2.484 studerende.

De studerendes gennemførsel på det samfundsvidenskabelige område er på niveau med de øvrige universiteter, mens resultaterne på de humanistiske uddannelser er lidt dårligere end landsgennemsnittet. Handelshøjskolen i København har igangsat en større reform af de humanistiske uddannelser. Dette ventes at bidrage positivt til 50-% målsætningen.

Handelshøjskolen i København lever op til måltallene for ph.d.-optag i 2007-2009. Universitetet udtrykker interesse for at udvide antallet af ph.d.-er, men oplever samtidig en begrænset efterspørgsel i den private sektor efter ph.d.-er.

Handelshøjskolen i København beskriver i sin årsrapport 2009, hvordan universitetet har levet op til de aftalte mål i udviklingskontrakten. Handelshøjskolen i København peger dog på, at kontrakterne med fordel kunne ændres til at indeholde færre indikatorer, og i højere grad afspejle universitetets og samfundets strategiske mål.

Universitets- og Bygningsstyrelsen har bemærket, at Handelshøjskolen i København har et omfattende internationalt samarbejde. Handelshøjskolen i København oplyser, at universitetet har opbygget et stort antal kontakter og aftaler med de bedste universiteter og business schools i verden. Dette har givet Handelshøjskolen i København et godt ”brand”, som universitetet styrker og vedligeholder via forskning,

---

>

---

netværk, akkreditering osv. Antallet af internationale studerende på en hel bachelor- eller kandidatuddannelse på Handelshøjskolen i København var i 2008 på 778 internationale studerende. Det er en stigning på 16 procent siden 2006, hvor der i samme periode har været et fald på landsplan.

Styrelsen konstaterer, at Handelshøjskolen i København i 2008/2009 har nogenlunde balance mellem indgående og udgående studerende på studieophold. Handelshøjskolen i København modtog i 2008/2009 1.029 studerende på studieophold, mens antallet af udgående studerende var 983, hvilket var en stigning på 63 studerende fra året før.

Antallet af ansatte internationale forskere på Handelshøjskolen i København er steget i perioden 2004-2008 ifølge universitetets egen opgørelse. Handelshøjskolen i København oplyser, at universitetet fra 2008 til 2009 har sat øget fokus på rekruttering af stærke internationale kompetencer, hvilket understøtter Universitetets karakter af international business school. Universitetet fremhæver, at det har givet gode resultater. Universitetet rekrutterer også i stigende grad ph.d.-studerende internationalt.

En væsentlig del af Handelshøjskolen i Københavns vidensspredning foregår gennem efteruddannelse. På Handelshøjskolen i København har der fra 2005-2008 været en stigning i antal betalende studerende, der var kraftigere end landsgennemsnittet. Der har dog samtidigt været et fald i antal årsstuderende og i antal studerende, der har gjort en master- eller diplomuddannelse færdig. Handelshøjskolen i København har for et par år siden oplevet en svagt vigende interesse især for HD uddannelserne.

Handelshøjskolen i København har netop gennemført en reorganisering af deltidsområdet. Reorganiseringen skal være et grundlag for, at universitetet i højere grad kan udnytte potentialet i HD-uddannelsen. Handelshøjskolen i København har i 2010 besluttet et samarbejde med SIMI, Scandinavian International Management Institute. Det forventes at styrke området for deltidsuddannelser.

Inden for arbejdet med kvalitetssikring af uddannelserne har Handelshøjskolen i København for nylig færdiggjort en kvalitetspolitik for uddannelsesområdet. Med denne kvalitetspolitik er det Handelshøjskolen i Københavns opfattelse, at universitetet lever op til ENQA kriterierne.

Samtidig oplever Handelshøjskolen i København, at der er udfordringer på nogle områder.

Handelshøjskolen i København har en høj andel af deltidsansatte undervisere. Handelshøjskolen i København peger på, at dette skyldes lave forskningsbevillinger, der betyder, at der ikke er tilstrækkelige forskningsressourcer til at ansætte flere medarbejdere i de stillingskategorier, der indebærer forskning. Dette er et problem for den forskningsbaserede undervisning.

Basismidlerne til forskning til Handelshøjskolen i København er mellem 2005 og 2009 steget med 3 procent. Basismidlerne til forskning til universiteterne er samlet steget med 23 procent. Universitetet fremhæver, at Handelshøjskolen i København som det eneste universitet har haft en stort set uændret tildeling af basismidler til

---

>

---

forskning i de senere år. Handelshøjskolen i København oplyser, at universitetet ser et akut behov for omfordeling af forskningsmidlerne.

På uddannelsesområdet peger Handelshøjskolen i København på, at universitetet balancerer mellem ønsket om forskningsbaseret uddannelse og ønsket om at optage flere unge for at kunne bidrage yderligere til opfyldelse af 50 %-målsætningen. Forskningsmidlerne udgør dermed grænsen for, hvor mange studerende Handelshøjskolen i København kan optage. Handelshøjskolen i København vurderer, at den forskningsbaserede undervisning vil falde til under et acceptabelt niveau, hvis optaget øges inden for den nuværende økonomiske model. Universitetet arbejder samtidig med at udvikle sin økonomiske strategi.

Handelshøjskolen i København har i sin årsrapport opstillet mål for eksterne forskningsbevillinger. Handelshøjskolen har i 2009 opfyldt alle mål i udviklingskontrakten vedrørende eksterne forskningsbevillinger. Handelshøjskolen i København har en lille andel af de samlede eksterne forskningsmidler. Mulighederne for at øge andelen af eksterne forskningsmidler blev drøftet på dialogmødet. Handelshøjskolen i København er optaget af at finde alternative modeller til at skaffe flere forskningsmidler.

Universitetet oplyser, at udviklingen i de eksterne forskningsmidler er positiv.

Handelshøjskolen i København har haft en stigning i de samlede eksterne midler mellem 2007 og 2008 på 28 procent. Der er dog sket et fald i de eksterne midler fra EU og øvrige udenlandske kilder.

Udviklingen i universitetets hjemtag af EU-midler, opgjort som faktisk forbrug, har varieret de seneste år. Omfanget af EU-bevillinger er i perioden 2006-2008 øget fra 4,5 mio. kr. til 7,7 mio. kr. I 2007 opnåede Handelshøjskolen i København 8,7 mio. kr., hvilket altså faldt til 7,7 mio. kr. i 2008.

Handelshøjskolen i København oplyser, at omfanget af opnåede EU-bevillinger fra 2006 til 2009 er øget fra 1,9 mio. kr. til 16,9 mio. kr. Bevillingerne indtægtsføres efterhånden som de anvendes. De vil derfor først vise sig på regnskabet de kommende år.

Der har ifølge styrelsens beregninger været en stigning i deltagerbetaling for deltidsuddannelse. Det var forventet, at det forhøjede statslige tilskud ville reducere deltagerbetalingen. Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger viser dog ikke det fulde billede. Handelshøjskolen i København peger på, at de fleste uddannelser har faldende eller uændret betaling. Når den samlede gennemsnitlige betaling alligevel er steget, skyldes det ikke en generel stigning i kursprisen, men en ændret balance mellem kurser af forskellig pris. Da der er ganske stor forskel på prisen pr. ECTS for en masteruddannelse og en tomplads på dagstudierne, har dette ganske stor indflydelse på den samlede gennemsnitsbetaling. Den beregnede gennemsnitlige stigning i deltagerbetaling fra 2007 til 2009 er derfor vanskelig at fortolke. Universitets- og Bygningsstyrelsen vil se yderligere på Handelshøjskolen i Københavns forklaring.

Universitets- og Bygningsstyrelsen vil følge udviklingen på disse områder.

Bilag 1 – Opfølgning på universitetets årsrapport

Handelshøjskolen i København

Opfølgning på universitetets årsrapport for 2008

I overensstemmelse Videnskabsministeriets tilsynsforpligtelse i henhold til universitetsloven har Universitets- og Bygningsstyrelsen gennemgået årsrapporten for 2008 og institutionsrevisors protokollat, samt Rigsrevisionens erklæring og beretning til bestyrelsen om årsrevision af 3. april 2009.

Styrelsen har ved gennemgangen af årsrapporten lagt vægt på bestyrelsens vurderinger af økonomien og planerne for den fremtidige udvikling.

Udviklingskontrakterne er sammen med målrapporteringen og finanslovens aktivitetsoversigter udgangspunkt for Videnskabsministeriets dialog og tilsyn med universiteterne.

Styrelsen finder det bemærkelsesværdigt, at CBS i 2008 har opnået en topplacering ved deltagelsen i internationale rankings af business schools, når de forskellige rankings inden for såvel forskning som uddannelse ses under ét.

1. Opfølgning på målrapporteringen i årsrapporten

Universitets- og Bygningsstyrelsen har gennemgået målrapporteringen i årsrapporten. Målrapporteringen relaterer sig til udviklingskontrakten og derigennem til CBS's strategiske mål, midler og indsatsområder, centreret om de fire kerneopgaver, jf. universitetslovens § 2, forskning, uddannelse, videnspredning og forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Målrapporteringen afspejler, at udviklingskontrakten indeholder både kvalitative og kvantitative mål for universitetets aktiviteter inden for rammerne af universitetets overordnede strategiske forsknings- og uddannelsesplaner.

CBS har ikke foretaget en uddybende analyse af udvalgte mål ud over en kvantitativ og kvalitativ gennemgang af resultater og udviklingstendenser i ledelsesberetningen.

./.

I vedhæftede bilag har styrelsen til orientering udarbejdet diagrammer, som muliggør en tværgående sammenligning mellem universiteterne på de områder, hvor der er opstillet kvantitative mål i universiteternes udviklingskontrakter.

Målopfyldelsen

I udviklingskontrakten har CBS på varierende detailniveau inden for 5 hovedindsatsområder med 15 delområder opstillet i alt 88 mål, som CBS forventer at opfylde i kontraktperioden. Styrelsen har valgt at vurdere målopfyldelsen på de 15 delområder.

Status for målopfyldelsen for 2008	Antal mål
Opfyldt	8
Delvis opfyldt	6
Ikke opfyldt	1
Kan først vurderes i 2010	0

Universitets- og Bygningsstyrelsen finder, at der er et behov for en supplerende redegørelse for det ikke opfyldte mål, som anført nedenfor, jf. udviklingskontrakten. Styrelsen har tillige en forventning om, at CBS i 2009 har iværksat konkrete initiativer til at nedbringe antallet af delvis opfyldte mål.

Mål nr. 2.2: Frafaldsprocent, fordelt på HUM/SAMF**Indikator**

Der måles på frafald på hovedområderne for bachelor- og kandidatstudierne i henhold til Rektorkollegiets nøgletal G1.4 og G2.4, som er baseret på en opgørelse af ophørte studerende efter normeret studietid + 1 år.

Mål og målopfyldelse

	Frafald % 2008	
	Mål	Realiseret
Bachelor SAMF	29	33
Bachelor HUM	42	46
Kandidat SAMF	22	24
Kandidat HUM	26	44

Styrelsen anmoder venligst om en redegørelse for de konkrete initiativer, CBS har iværksat for at nå ned på de aftalte mål i de kommende år.

2. Opfølgning på revisionen

Vi skal bede universitetet om at redegøre for, om de af Rigsrevisionen påpegede forhold er afklaret, og hvad man har gjort for at sikre, at der ikke fremover opstår problemer med disse forhold.

Rigsrevisionen har drøftet revisionsprotokollatet med institutionsrevisor. Rigsrevisionen er enig i anbefalinger mv. i revisionsprotokollatet og fremhæver særligt følgende:

- Økonomistyring
Institutionsrevisor har på grundlag af en opfølgning på de sidste års

anbefalinger vurderet, at der pågår en fortsat proces mod forbedret økonomistyring på CBS. Det bliver samtidig anbefalet, at CBS fortsat har fokus på især det omkostningsbaserede regnskab og periodeafgrænsning på decentralt niveau samt controlling og kvalitetssikring af decentralt udarbejdede regnskaber mv. Det er vigtigt at fastslå, at decentral struktur forudsætter centralt ansvar.

- Den administrative styring af tilskudsfinansierede forskningsprojekter
Institutionsrevisor har konstateret en væsentligt øget kvalitet af EU-projektregnskaberne efter, at CBS har etableret centrale teams til styring af disse. Øvrige projekter har derimod i flere tilfælde ikke haft den fornødne kvalitet i regnskabsaflæggelsen. Institutionsrevisor anbefaler, at procedurene omkring gennemgang af projekter ved årsafslutningen forbedres til sikring af, at alle projekter bliver udgiftsført i korrekt periode. Det er Rigsrevisionens vurdering, at de initiativer CBS har planlagt eller allerede iværksat sammen med institutionsrevisors anbefalinger vil gøre udarbejdelsen af CBS' samlede regnskab mindre ressourcekrævende samt være med til fortsat at sikre aflæggelsen af et rigtigt regnskab.
- Svagheder i de generelle it-kontroller
Institutionsrevisor har ved gennemgangen af de generelle it-kontroller haft særlig fokus på de tre systemer SPARC, ØSS-EF og SLS. CBS varetager selv udvikling af SPARC, og institutionsrevisor bemærker, at der fortsat mangler en effektiv funktionsadskillelse mellem udvikling og idriftsættelse af programændringer. Generelt set er der svagheder ved administrationen af logisk adgang til systemerne og ved overvågning af systemerne, herunder gennemgang af logning. Institutionsrevisor har vurderet, at CBS arbejder målbevidst på at forbedre it-styringen. Rigsrevisionen hæfter sig dog ved, at CBS fortsat ikke har afsluttet arbejdet med at implementere informationssikkerhedsstandard DS 484. Rigsrevisionen forventer derfor, at CBS snarest færdiggør arbejdet hermed. Rigsrevisionen anbefaler generelt, at implementering af informationssikkerhedsstandard DS 484 tilrettelægges på grundlag af en risikovurdering af de forretningskritiske systemer. På basis af risikovurderingen og en af ledelsen godkendt sikkerhedspolitik udarbejdes og implementeres alene de relevante dele af sikkerhedsstandard.

3. Særligt om It-sikkerheden

Den stigende anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi har skabt et afhængighedsforhold. It er blevet en så integreret del af vores daglige gøremål, at opgaverne reelt ikke kan løses uden. Dermed bliver sikring af informationers/datas integritet, fortrolighed og tilgængelighed i stigende grad helt centralt i hverdagen.

I den offentlige sektor har det siden 2007 været obligatorisk at følge den danske standard for informationssikkerhed, DS 484.

Informationssikkerhed skal skabe:

1. Tilgængelighed: Interne brugere og eksterne kunder skal have adgang til de informationer, som de har behov for på et givent tidspunkt

---

>

---

2. Integritet: Informationerne skal være korrekte og fuldstændige
3. Fortrolighed: Følsomme informationer skal beskyttes mod uvedkommendes adgang.

It-sikkerhed, herunder efterlevelse af DS484, er ikke afgrænset til udvalgte systemer, men er gældende for alt lige fra fysisk sikring af bygninger til retningslinjer for håndtering af mobile enheder. Det er vigtigt, at It-sikkerhed ikke alene tænkes som tekniske sikringsforanstaltninger, men i lige så høj grad er repræsenteret ved et passende niveau af forståelse i hele organisationen.

It-styringen og It-anvendelsen på universiteterne bør i tilstrækkeligt omfang fokusere på at understøtte universiteternes målopfyldelse på såvel forskningsmæssige som administrative områder, så det er passende for universiteternes behov på kort og lang sigt.

På <http://www.itst.dk/it-sikkerhed/ds-484> findes vejledninger og best practise eksempler til at understøtte det videre arbejde med DS484. Særligt henledes opmærksomheden på <http://www.itst.dk/it-sikkerhed/ds-484/rollebaseret-indgang/systemforvaltere-og-dataforvaltere-skal-passe-paa-deres-aktiver>, hvori den enkelte system- eller dataforvalters ansvar er beskrevet.

Med venlig hilsen

Jens Peter Jacobsen
Direktør

Cc. Rigsrevisionen

Bilag 2 – Svar fra Handelshøjskolen i København

**Copenhagen
Business School**
HANDELSHØJSKOLEN

Universitets- og Bygningsstyrelsen

Opfølgning på Årsrapport 2008 (UBST journal nr. 08-042353) 16. november 2009

CBS har gennemgået Universitets- og Bygningsstyrelsens opfølgning på CBS's årsrapport 2008, og har i forlængelse heraf udarbejdet kommentarer og svar på denne opfølgning. Tina Birgitte Dencker
td.oefu@cbs.dk

I Universitets- og Bygningsstyrelsens opfølgning indgår:

- Opfølgning på målrapporteringen i årsrapporten,
- Opfølgning på revisionen.

Opfølgning på målrapporteringen i årsrapporten:

Observation – ikke opfyldt	CBS's kommentarer		
<i>Frafaldsprocent</i> UBST har noteret at CBS ikke har opfyldt sit mål for frafaldsprocent på HUM/SAMF i 2008 og beder i den forbindelse om en redegørelse for, hvilke initiativer der er taget for at nå de aftalte mål i de kommende år	CBS tog i november 2007 et nyt studieadministrativt system i drift, hvilket bl.a. indebærer at ikke alle studerende blev indberettet korrekt i oktober 2008, hvorfor 2008 tallene ikke afspejler den korrekte målopfyldelse. Dette forhold er der nu rettet op, således at indberetningen for 2009 er i overensstemmelse med virkeligheden. Status for 2009 er:		
		Realiseret	Mål
	Bachelor SAMF	30 %	27 %
	Bachelor HUM	41 %	40 %
	Kandidat SAMF	20 %	21 %
	Kandidat HUM	28 %	25 %
	CBS har med henblik på at nedbringe frafaldet yderligere og dermed nå		

EQUIS
ACCREDITED

Accredited by
Association
of MBAs

P I M
Partnership in International Management

member of:
CEMS

	<p>målet for 2010 og 2011 iværksat adskillige tiltag såsom mentor-/coachordning, øget faglig og administrativ vejledning i forbindelse med specialet, styrket introforløb på både bachelor og kandidat, udarbejdelse af "code of conduct", styrket vejledning i relation til overgangen mellem bachelor og kandidat, systematiske tilbud om samtaler til studerende, der er forsinket i deres studium m.m.</p>
--	--

Opfølgning på revisionen:

Observation	CBS' s kommentar
<p><i>Økonomistyring</i> Institutionsrevisor har på grundlag af en opfølgning på de sidste års anbefalinger vurderet, at der pågår en fortsat proces mod forbedret økonomistyring på CBS. Det bliver samtidig anbefalet, at CBS fortsat har fokus på især det omkostningsbaserede regnskab og periodeafgrænsning på decentralt niveau samt controlling og kvalitetssikring af decentralt udarbejdede regnskaber mv. Det er vigtigt at fastslå, at decentral struktur forudsætter centralt ansvar.</p>	<p>CBS er enig i, at den Hovedområde-baserede budgetopfølgning fungerer fornuftigt – og det har medført en fornuftig udvikling over året, både hvad angår vurderinger af perioderesultatet og prognoser for hele året. CBS er også enig i, at den nuværende meget decentrale organisering af den økonomiske administration forhindrer en fornuftig afvikling af de regnskabsmæssige opgaver med tilstrækkelig kompetence og stabilitet i opgaveløsningen.</p> <p>CBS' ledelse vil gå videre ad to spor på dette område:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dels vil vi fortsætte den indsats med kompetenceudvikling af de decentrale brugere, som er igangsat – og have fokus på kvalitetssikring af bogførings-, afstemnings- og periodiseringsmateriale fra enhederne. 2. Dels vil vi vurdere organisationen af den økonomiske administration mhp. optimering af kompetencer og stabilitet på de regnskabsmæssige funktioner.
<p><i>Den administrative styring af tilskudsfinansierede forskningsprojekter</i></p>	<p>CBS er i hovedtrækkene enig i institutionsrevisors vurdering af den administrative kvalitet af EU-</p>

<p>Institutionsrevisor har konstateret en væsentligt øget kvalitet af EU-projektregnskaberne efter, at CBS har etableret centrale teams til styring af disse. Øvrige projekter har derimod i flere tilfælde ikke haft den fornødne kvalitet i regnskabsaflæggelsen. Institutionsrevisor anbefaler, at procedurerne omkring gennemgang af projekter ved årsafslutningen forbedres til sikring af, at alle projekter bliver udgiftsført i korrekt periode. Det er Rigsrevisionens vurdering, at de initiativer CBS har planlagt eller allerede iværksat sammen med institutionsrevisors anbefalinger vil gøre udarbejdelsen af CBS' samlede regnskab mindre ressourcekrævende samt være med til fortsat at sikre aflæggelsen af et rigtigt regnskab.</p>	<p>regnskaberne og de øvrige projekter. CBS vil også på dette område, både fortsætte indsatsen med kompetenceudvikling af de decentrale brugere – og vurdere organiseringen af den decentrale projektadministration. Der er med revisionen aftalt en revideret proces for opfølgning på projekter i underskud og med overskudet slutdato, der implementeres i sidste kvartal af 2009.</p>
--	---

Observation	CBS's kommentar
<p><i>Svagheder i de generelle it kontroller (1)</i> CBS varetager selv udvikling af SPARC, og institutionsrevisor bemærker, at der fortsat mangler en effektiv funktionsadskillelse mellem udvikling og idriftsættelse af programændringer.</p>	<p>Det er it-ledelsens overbevisning, at der ikke som sådan er fejl i processerne (Change management). Der er i løbet af 2009 foretaget ganske enkelte ændringer på SPARC, som er blevet lagt i drift af udviklere. Dette er der imidlertid ikke basis eller mulighed for mere. Et tilbagestående udestående pt. er dokumentation af, hvem der har foretaget en konkret idriftsættelse. Dette arbejde vil blive tilendebragt inden 1.kvartal af 2010.</p>
<p><i>Svagheder i de generelle it kontroller (2)</i> Generelt set er der svagheder ved administrationen af logisk adgang til systemerne og ved overvågning af systemerne, herunder gennemgang af logning.</p>	<p>Svagheder ang. logisk adgang til systemerne: It-ledelsen er ikke helt sikker på hvad denne passus henviser til. Der er på CBS siden primo 2007 implementeret decentral rettighedstildeling til de administrative systemer med sanktionering ved systemejereren. Ang. overvågning af systemerne: der er henover sommeren 2009 udført et intensivt arbejde med automatisering af overvågningsrutiner og implementering af maskinel overvågning på systemer og services i overensstemmelse med ITILs principper om ser-</p>

	<p>vice management, herunder incident og problem management.</p> <p>Ang. gennemgang af logning: der er i november 2009 opstartet et projekt til etablering af en central logserver, der konsoliderer forskellige typer logfiler, og som skal anvendes til aktiv loganalyse.</p>
<p><i>Svagheder i de generelle it kontroller (3)</i></p> <p>Rigsrevisionen hæfter sig dog ved, at CBS forsat ikke har afsluttet arbejdet med at implementere informations-sikkerhedsstandard DS 484</p>	<p>Det er it-ledelsens opfattelse, at CBS de facto opfylder væsentlige dele af DS484, men at færdiggørelsen af DS484-arbejdet i højere grad drejer sig om dokumentationen af opfyldelsen. Der foretages derfor en analyse af denne sammenhæng, som forventes færdig inden årsskiftet 2009/2010.</p>
<p><i>Svagheder i de generelle it kontroller (4)</i></p> <p>Rigsrevisionen anbefaler generelt, at implementering af informationssikkerhedsstandard DS 484 tilrettelægges på grundlag af en risikovurdering af de forretningskritiske systemer</p>	<p>Der er udarbejdet major incident håndteringsprocedurer for de forretningskritiske systemer på CBS i løbet af sommeren 2009. Arbejdet skal følges op med en fornyet vurdering af systemklassifikationen for systemerne, herunder en revurdering af retableringskravene. Dette arbejde udestår, men påbegyndes igen på foranledning af UBSTs henvendelse.</p>
<p><i>Særligt om it-sikkerheden</i></p> <p>It-sikkerhed, herunder efterlevelse af DS484, er ikke afgrænset til udvalgte systemer, men er gældende for alt lige fra fysisk sikring af bygninger til retningslinjer for håndtering af mobile enheder. Det er vigtigt, at It-sikkerhed ikke alene tænkes som tekniske sikringsforanstaltninger, men i lige så høj grad er repræsenteret ved et passende niveau af forståelse i hele organisationen.</p>	<p>Der er pt. flere sikkerhedskampagner i gang på CBS, hvoraf én drejer sig om instrukser fra direktionen om fortroligholdelse af informationer i sagsbehandlingssammenhænge. Desuden er der ved at blive udarbejdet en kampagne til højnelse af passwordsikkerhed og pc-sikkerhed, som også vil blive understøttet rent teknisk. Denne forhøjelse af sikkerhedsniveauet forventes gennemført inden årsskiftet 2009/2010.</p>

Venlig hilsen

Tina Birgitte Dencker
AC-Fuldmægtig

Bilag 3 - Status for HHK

Bilaget er udarbejdet af Handelshøjskolen i København

Siden fusionerne mellem de danske universiteter i 2007 er det lykkedes CBS at fastholde og udvikle sin internationale profil. CBS har et anerkendt brand, der bidrager til fortsat vækst i antallet af gode internationale partnere, henholdsvis til øget søgning fra dygtige, udenlandske studerende og forskere. CBS har volumen og anerkendt kvalitet til fortsat at stå stærkt i universitetslandskabet, både nationalt og internationalt, som et selvstændigt universitet.

Den internationale evaluering af universitetsloven viser, at hensigten med loven ikke er blevet ført fuldt ud i livet. Detailreguleringen af vores virksomhed harmonerer ikke med den erklærede hensigt med loven. F.eks. har regeringen stadig ikke tillid til, at universiteterne selv kan bedømme om uddannelserne har tilstrækkelig høj kvalitet.

Økonomi

CBS har opnået et tilfredsstillende resultat med et overskud på godt 35 mio. kr. Det er fjerde år i træk, at regnskabstallene er positive, og egenkapitalen er yderligere styrket til 122 mio. kr. Resultatet skyldes hensynstagen til den beskedne egenkapital, og en række udviklingsmuligheder er derfor blevet nedprioriteret, ligesom der er blevet udvist stram styring af omkostninger m.m.

Vejledende principper

I 2009 formulerede CBS de fem vejledende principper. Udarbejdelse og konkretisering af de fem principper har inddraget så mange medarbejdere og studerende som muligt. De fem principper vil udgøre CBS' værdigrundlag og dermed skabe en platform for den fremtidige strategi. Arbejdet med principper blev afsluttet i januar 2010, og strategiprocesen begyndte straks derefter. Det forventes, at den nye strategi kan præsenteres i august 2010.

De fem principper:

- Dedicated to Relevance
- Creating Distinctiveness
- Committed to Excellence
- Rewarding Imagination
- Join Us

De samfundsvidenskabelige og erhvervshumanistiske uddannelser har længe haft landets laveste bevillinger, så det var et tiltrængt løft, da et stort flertal i Folketinget i efteråret 2009 indgik et forlig om uddannelsestaxametrene. Det blev til 4.200 kr. ekstra pr. studerende i 2010 stigende til 5.000 kr. fra 2012 og frem. CBS er taknemmelig for stigningen, og i tråd med Folketingets hensigt vil midlerne blive anvendt direkte til at forbedre kvaliteten af vores uddannelser. Flere undervisningstimer og mere individuel vejledning er en mulighed, men det er vigtigt, at CBS ikke bare laver mere af det samme. De ekstra midler skal også anvendes strategisk til at forfølge vores langsigtede ønsker om at gå fra masseuddannelse til fordybelse og individuel talentudvikling. Flere praktikophold, mere it-støttet læring og et sommersemester er alle områder, hvor taxameterløftet med fordel kan anvendes til

---

>

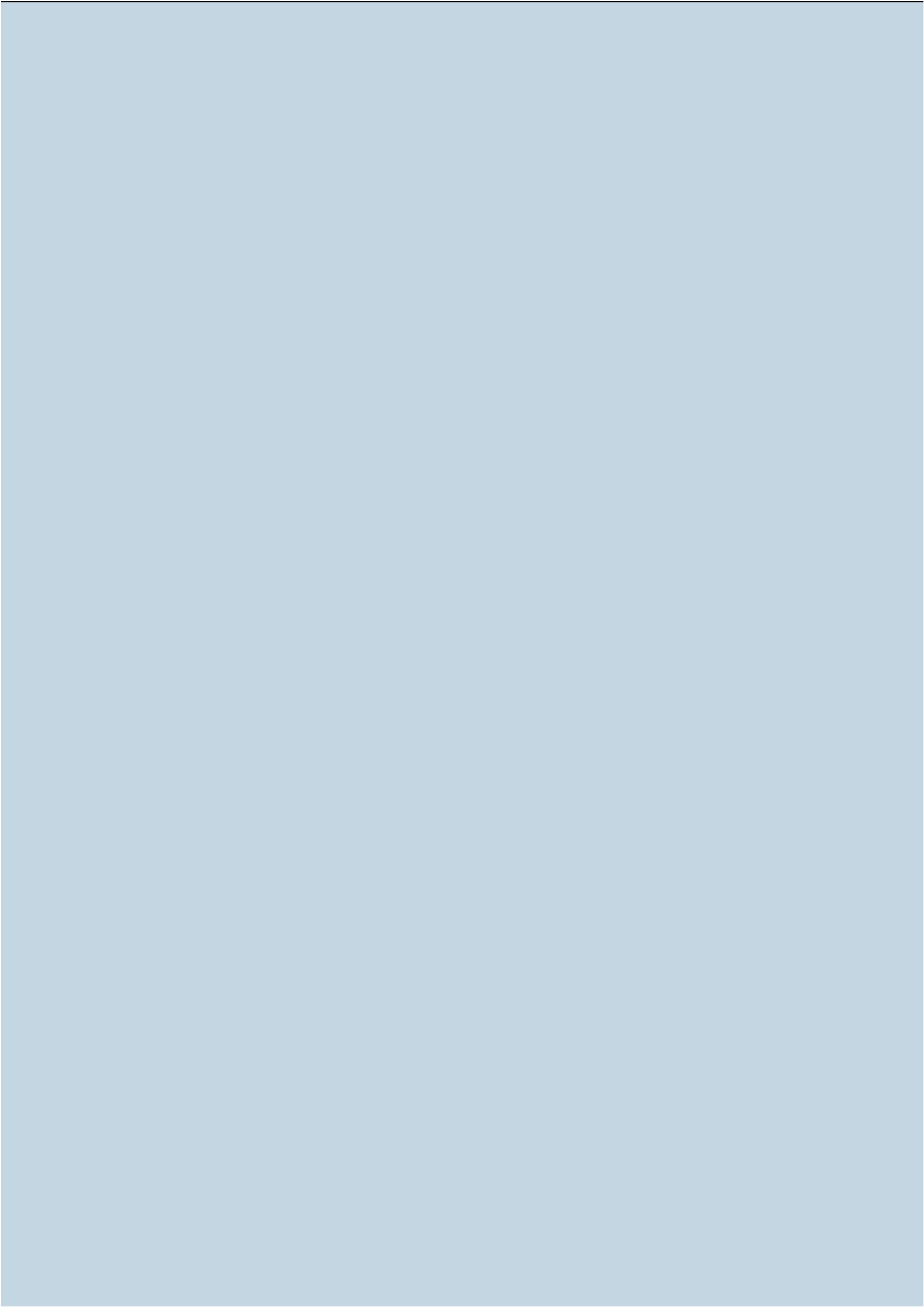
at skabe forbedringer, men det skal også anvendes til at sikre forskningsforankringen og ikke-akademiske uddannelsesrelaterede forhold som f.eks. de fysiske faciliteter.

Udfordring for cbs – og samfundet

I en verden som transformeres af teknologi og design, og hvor væksten fortsætter i Asien, mens den stagnerer i den vestlige verden, må de unge mennesker forberedes endnu bedre til at skabe vækst i private og offentlige virksomheder, herhjemme og i udlandet. Nye forskningsresultater og patenter skal hurtigt omsættes til konkurrencedygtige nye produkter og serviceydelser, som virksomhederne kan sælge i udlandet. CBS uddanner dygtige unge mennesker, som kan gøre netop det.

Det er gennem denne form for international værdiskabelse, vores velfærd herhjemme kan videreudvikles. Det forhøjede taxametertilskud er et vigtigt skridt på vejen, men alene kan det ikke sikre et stærkere og mere innovativt kompetenceniveau i det private erhvervsliv, især ikke i de mange små og mellemstore virksomheder, der udgør landets ryggrad.

At løfte de laveste taxametre er et skridt i den rigtige retning, men det er ikke tilstrækkeligt til at skabe mere vækst i Danmark. Politikerne må derfor have større forståelse for vigtigheden af kompetencer, der kan omsætte forskningsresultater til forretning. Som regionens førende business school spiller CBS en vigtig rolle for udvikling af velfærd.

<
